

ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ

Για την Πόλη, τον πολίτη, τον πολιτισμό

Μηνιαία Πολιτική Εφημερίδα * Εκδότης - Διευθυντής: Μιχάλης Βασιλειάδης

ΕΤΟΣ 3ο - ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 36 - ΜΑΡΤΙΟΣ 1994 - Διευθ.: Ακροπόλεως 61 Καλλιθέα 176.75 Τηλ. 95.83.225 Fax: 95.10.787
Γραφείο Επικοινωνίας (Κατόπιν προσυνεννοήσεως): Εμμανουήλ Μπενάκη & Βαλτετσίου 52 - Πλατεία Εξαρχείων 106.81 Αθήνα Τηλ. 36.47.297

Εγκαίνια του Πατριαρχικού Ναού

Η ομιλία του Οικουμενικού Πατριάρχη
και το επίσημο ανακοινωθέν

του Κώστα Μ. Σταματοπούλου

όλη αστραφτερή, ανοιξιάτικη.

ό το εκτυφλωτικό φως που προμηνύει
ίκη του καλοκαιριού, αυτή η δυνατή
το καταμεσήμερο που ξεγυλιά.

του ο πυρετός της προσεκλογικής περιό-
η οξύτητα της τελευταίας εβδομάδας
από την τελική και κρίσιμη αναμέτρηση.
σύντομο απογευματινό περίπατο στο
στα αγαπημένα στενά με τα παλαιά
α κάτω από την ρωσική και την σουη-
πρεσβεία, κυριαρχούν τα κλασσικά κομ-
α ερυθρά εκλογικά εμβλήματα των
ιστών. Πού; στο Πέραν! Τόσο απόλυτη
αγή των καιρών, τόσο καταλυτική. Κι η
έμοιαζε για δεύτερη φορά κατακτημένη.
Ρωμιούσνη, σταγόνα μα δυοδιάκριτη
τον πολιτικό ωκεανό, γιόρταζε γιορτή
η, γιορτή διπλή. Την Κυριακή της
δοξίας βεβαία, μαζί με ολόκληρη την
ξη Χριστιανοσύνη, αλλά και την κατα-
της εορτή, που στο εξής θα χαραχθεί στο
ορτολόγιο: τα εγκαίνια της πρωτοεκ-
άς της, του πατριαρχικού δηλαδή ναού.

η πληρότητα της τελετής πολύ συνέβα-
ολιτικό εκκλησιαστικό. Πολύ συνέβαλε
πουσία της ελλαδικής παραφωνίας, είτε
κοσμικής Αθήνας πρόκειται είτε περί
δών των τουριστών. Η δε εκπροσώπη-
Ελληνικής πολιτείας κι αυτή ευτυχώς
ατική, όπως και η παρουσία λιγοστών
ασμένων φίλων της Πόλης και του
μενικού Πατριαρχείου.

αναγιώτης Αγγελόπουλος, ευεργέτης
χών Μέγας Δογροθέτης της Μεγάλης
ριστού Εκκλησίας, όρθιος στο παραθρό-
' όλη την διάρκεια της πολύωρης ακο-
ας, είχε στο πρόσωπό του την έκφραση
ον που αξιώθηκαν να εκπληρώσουν στο
ο το χρέος.

πανηγυρικό εξεφώνησε από του άμβω-
Πέργης Ευάγγελος. Με την γνωστή
οτική του δεινότητα θεολόγησε περί
λης "δι' ής η σωτηρία μου είνεσται",
νοντας αφορμή από την εορτή της ανα-
σεως των εικόνων, όπως επίσης κι από
όλις ολοκληρωθείσα λαμπρή ανακαίνιση
ατριαρχικού ναού. Εν συνεχεία, σε

του Υιού και Λόγου του
Θεού.

Πανορθόδοξος, λοιπόν, η
σημερινή εορτή και πανή-
γυρις.

Ομως, η Μητηρ Εκκλησία,
το Οικουμενικόν Πατριαρχεί-
ον, χαιρεί και άλλην μεγά-
λην χαράν εφέτος. Εορτάζει
σήμερα και την επαναλει-
τουργίαν του Πανσέπτου
Πατριαρχικού Ναού του
Αγίου Μεγαλομάρτυρος
Γεωργίου του Τροπαιοφό-
ρου, μετά τα εν αυτό αναπα-
λαιωτικά έργα, διαρκέσαντα
περί το εν και ήμισυ έτος.
Πλέον των δύο αιώνων
παρήλθον από της τελευταί-
ας μεγάλης ανακαινιστικής
εργασίας εις τον Πατριαρχι-
κόν ημών Ναόν, τον ομφα-
λόν της Αγίας του Χριστού
Μεγάλης Εκκλησίας. Ωσάν
να ανέμεναν τα χρόνια και
οι αιώνες να αποστείλη ο
Θεός τον Παναγιώτην Αγγε-
λόπουλον και τους εξ ίσου
με τον ίδιον ευλαβείς και
φιλογενείς οικογενείς του
για να αναλάβουν το μέγα

γλώσσα ποιητική, ο ποιητής ιεράρχης αλληγο-
ρικά υπενθύμισε την ιστορική διαδρομή της
μαρτυρικής έδρας του Πρωτοκλήτου, στο εδα-
φος πάνω της Πόλης, που μετακινούμενη από
την αυτοκρατορική Μεγάλη Εκκλησία κατέ-
ληξε, στα 1600, στον ταπεινό Αγιο Γεώργιο
του Διπλοφάνου, αποκομίζοντας από την
κάθε στάση σε κάθε ναό, ένα ιδιαίτερο χάρι-
σμα, ένα ίχνος αρώματος ευλογίας πνευματι-
κής, σοφία Θεού από την Μεγάλη Εκκλησία
και χάρη ξεχωριστή, με τη σειρά, από την
παμμακάριστο Θεοτόκο της παραμυθίας, από
τον Ιωάννη τον Πρόδρομο, από τον μυροβλή-
τη άγιο κι από τον Τροπαιοφόρο. Κατέληξε,
αναφερόμενος στις διαδοχικές οικοδομικές
φάσεις του πατριαρχικού ναού, από την
πρώτη εκ βάθρων ανακαίνιση επί Τιμοθέου
Βα στα 1614, έως την επέκτασή του επί Ιερε-
μίου Γ' στα 1720 και τις σημαντικές εργασίες
επί Γρηγορίου Στ' στα 1836, όταν ο ναός,
διπλασιάζοντας το ύψος του, απέκτησε την
οριστική του μορφή, και τέλος στην νυν εορ-
ταζόμενη, μόλις ολοκληρωθείσα ανακαίνιση,
επί ημερών Βαρθολομαίου Α'. Εδιέβασε μάλι-
στα για κάθε περίπτωση, την σχετική εντοιχι-
σμένη στον ναό, γνωστή ή άγνωστη μέχρι
στιγμής, επιγραφή.

Με την περάτωση των εργασιών στο κτιρια-
κό συγκρότημα του Οικουμενικού Πατριαρ-
χείου, ένα σπουδαίο έργο ετελείωσε, ένα επί-
τευγμα σημαντικό, για το οποίο το Γένος αιώ-
νίως θα όφειλε χάριτε στον Παναγιώτη
Αγγελόπουλο. Αλλά να μην μείνουμε εκεί.
Και να το θεωρήσουμε απλά ως ένα πρώτο
μόνον βήμα, όχι για την ανάκτηση παλαιών
θέσεων, αλλά για να μπορέση η εναπομείνουσα
Μειονότητα, της οποίας η τύχη τόσο στενά
ευρίσκεται συνδεδεμένη με την μοίρα του
Πατριαρχείου, να επιζήση στοιχειωδώς. Ας
αγκαλιάση λοιπόν ο απανταχού της γης
Ελληνισμός το πιο πονεμένο κομμάτι του, και
ας προχωρήση στην Πόλη με περίσκεψη σε
έργα ισάξια. Κι ας είναι ο επόμενος σταθμός,
παρά την δυσκολία των καιρών, η αποκατά-
σταση του "Σισμανογλείου μεγάρου" στο
Πέραν, ιδιοκτητής του οποίου είναι, ως γνω-
στό, το ελληνικό Δημόσιο.

τούτο και πολυδάπανον,
αλλά και ιερώτατον συγχρό-
νως, έργον. Και το ήγαγον
αισίως εις πέρας. Και το
εγκαίνιαζόμεν σήμεραν,
Κυριακήν της Ορθοδοξίας,
όλο μαζί, Πατριάρχης και
Ιεραρχία και Εξοχώτατοι
Υπουργοί-μέλη της Εντίμου
Ελληνικής Κυβερνήσεως και
Αρχοντες της Εκκλησίας και
ο ενταύθα πιστός λαός του
Θεού, "το μικρόν ποίμνιον"
(Λουκ. 12, 32), μετ' αυτού
δε, νοερώς, και τα απαντα-
χού της οικουμένης τέκνα
της Μητρός Εκκλησίας.

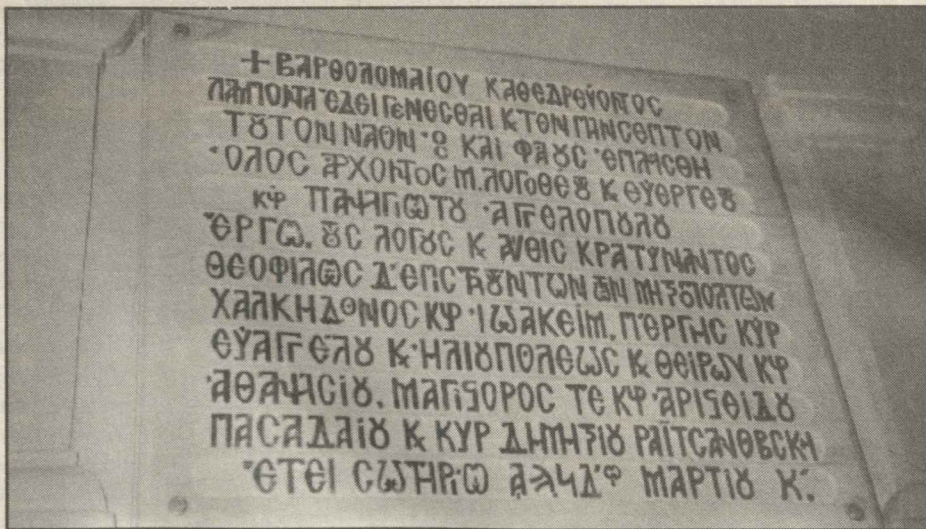
Ευχαριστούμεν και ευλο-
γούμεν από καρδίας το προ-
σφιλές πρόσωπον υμών,
Εντιμολογιώτατε Αρχών, και
την Αρχόντισσαν Ελένην
Αγγελοπούλου και τους
πατρώζοντας υιούς υμών
Θεόδωρον και Κωνσταντί-
νον, μετά των αγαπητών
ημίν οικογενειών αυτών, και
παραδιδόμεν εις την λατρεί-
αν του μόνου αληθινού
Θεού των πατέρων ημών τον

Συνέχεια στη σελ.3

ΛΑΚΩΝΙΚΑ...

Στιγμιότυπο από την Πατριαρχική και Συνοδική λειτουργία, την
Κυριακή της Ορθοδοξίας, 20 Μαρτίου 1994. (Φωτ. Δημ. Παλαβίδη)

Η μαρμαρίνη πλάκα που εντοιχίστηκε κατά την ανακαίνιση.

« Ηξέρα από μικρός ότι στις επιμνημόσυνες δεήσεις μεταξύ των άλλων επικλήσεων
που αναφέρει ο εκάστοτε ιερέας για το Χριστό είναι και η ακόλουθη: «Ο τον θάνατον
καταπατήσας τον δε Διάβολον καταργήσας...» και ακριβώς έτσι την άκουσα στην επι-
μνημόσυνη δέηση που έγινε μετά τη λειτουργία της Κυριακής της Ορθοδοξίας στο
Φανάρι, από τον Πατριάρχη Βαρθολομαίο, και την οποία μας μετέδωσε η ΕΤ1.

Και όμως εδώ στην Ελλάδα -μιλώ ιδιαίτερα για την Αθήνα- με αντίθετη τοποθέτηση
των δυο ουσιαστικών ανάμεσα στις ρηματικές μετοχές η επίκληση έλαβε το σχήμα «Ο
τον Διάβολον καταπατήσας τον δε θάνατον καταργήσας...».

Θέλω να ρωτήσω με ποιά δικαίωμα στην ελλαδική εκκλησία παραποιούνται
εκκλησιαστικά κείμενα και με τίνος εντολή και κάτω από ποιες σκοπιμότητες μπο-
ρεί να καταργείται ο θάνατος αλλά όχι και ο διάβολος και ποιών συμφέρε να δημι-
ουργείται «αντίπαλον δέος»;

Κ.Γ. Το

« Βιάστηκε ο νεόκοπος δήμαρχος της περιοχής
Φατίχ της Κωνσταντινουπόλεως να δείξει δόντια,
απειλώντας ότι θα μπεί στο Οικ. Πατριαρχείο... γκρε-
μίζοντας την Πύλη, που την 10η Απριλίου του 1921
σφράγισε, άπαξ και δια παντός, το ραδικοχυμένο αίμα
του μάρτυρος Πατριάρχου Γρηγορίου του Ε'.

Ξεχνά ο ανιστόριτος, ότι πολύ πριν απ' αυτόν, ο
ίδιος ο Φατίχ (Πορθητής) μπήκε βία, διακόπτοντας
τη Θεία Λειτουργία, στον Ιερό Ναό της Αγίας του
Θεού Σοφίας και τη μετέτρεψε μάλιστα σε τζαμί,
χωρίς αυτό να αποτελέσει, όπως ίσως ήλπιζε, πλήγ-
μα για την Ορθοδοξία, η οποία έζησε και ζει πλήθος
αντιξοοτήτων και αντίλει, απ' αυτές ακριβώς, τη
δύναμη που χρειάζεται.

Όσο το ότι, κατόπιν της ισχυράς διεθνούς κατά-
κραυγής, ο κύριος δήμαρχος αναγκάστηκε, εκών
άκων, να περιμαζέψει τις απειλές του λίγο μας νοιά-
ζει. Μια και ο λόγος του έχει βαρύτητα, όσο και
αυτός του... καημάκη της Γιάλοβας...

« Ήταν καλός φίλος κι' ασ' μην
τον βλέπαμε συχνά.

Ανοιχτοκαρδός, γλεντζές, το
γελαστό παιδί που λένε.

Έφυγε στα 43 του. Είχε θρομ-
βώσεις, αρκετά ανησυχητικές στα
πόδια. Ο γιατρός του ζήτησε 750
χιλ. "φακελλάκι" για να τον χει-
ρουργήσει. Δεν είχε να τις δώσει -
μεροδούλι μεροφάει (ή έστω
νυχτοφάει) ήταν - και μας έφυγε.

Ωρα σου καλή Αλέκο όπου και
νάσαι!

Και ξέρω. Όταν έρθει κατά κει ο
γιατρός σου, όλο και θα' χεις
κανά σούζο για του κεράσεις για το
"καλώς όρισες".

Τέτοιος ήσουν πάντα!

«Madamlar» ölmese...

«Ας ήταν να μην πέθαιναν οι «Μαντάμ»ες...»

Μεταφέρουμε από την «Cumhuriyet» της 27ης Φεβρουαρίου, που κυκλοφορεί στην Πόλη, το παρακάτω κείμενο του δημοσιογράφου Τζουνέιτ Ακαλιν.

Γεμάτο συναισθηματισμό, αλήθειες αλλά και λύπη για όσα μεθοδεύτηκαν σε βάρος μας. Να πούμε και μετάνοια; Ό,τι κι αν συμβαίνει, όσο αναποτελεσματικά κι αν φαίνονται αυτά τα γραφτά, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι κάποιους σπόρους καταδίκης των μεθοδεύσεων του επίσημου Κράτους σπέρνουν.

Ασφαλώς με τα κείμενα αυτά δεν λύνονται προβλήματα, ούτε είναι δυνατόν ν' αποκατασταθούν μακροχρόνιες πληγές εργαζομένων που διαπραχθήκαν. Εμείς όμως θα πρέπει να τα προβάλλουμε, κι όχι μόνον μεταξύ μας αλλά και προς τα έξω. Μακροχρόνιες πρέπει να είναι οι προσπάθειές μας για την αντιμετώπιση των προβλημάτων της Ρωμοσύνης στην Πόλη.

Χρόνια ολόκληρα είμαστε αν γέιτονες με την «Μαντάμ». Τις περασμένες πέθανε. Πολύ καιρό υπέφερε από διαβήτη. Μπήκε, βγήκε σε νοσοκομεία, δεν έμεινε γιατρός που δεν επισκέφθηκε, τελικά εγκατέλειψε τον κόσμο αυτό. Η γη που την εκάλυψε ας είναι ελαφρά.

Την «Madam» την γνώρισα μ' αυτό της τον τίτλο. Δεν ξέρω το πραγματικό της όνομα. Είναι η αλήθεια πως ποτέ δεν είχα την περιέργεια να το μάθω. Ήδη αυτός ο τίτλος «Madam» την αντιπροσώπευε τόσο τέλεια...

Ήταν μια γελαστή, αγαπητή, πραγ-

μάγα στην κηδεία. Αυτήν την φορά δεν πήγαμε βέβαια στο τζαμί του «Οσμάν Αγά» στο Καδίκιοϊ, αλλά στην εκκλησία της Αγίας Τριάδας στη συνοικία Μπαχαριγιέ του Καδίκιοϊ. Επειδή εν ξέρεμα και τον δρόμο ψαχνόμασταν.

Το πρώτο πράγμα που μ' εντυπώσισε στην εκκλησία της Αγίας Τριάδας ήταν η τάξη κι η καθαριότητα που επικρατούσε. Μπήκαμε στην εκκλησία διασχίζοντας έναν καλοστερνωμένο κήπο. Το δάπεδο της εκκλησίας μάς θύισε τα δάπεδα των τζαμιών μας. Ήταν καλυμμένο με

το χέρι του παππού και της γιαγιάς μου. Τους έφερε πάντα κι ένα μεγάλο κουτί σοκολάτες απ' τον «Baylan». Η γιαγιά μου, που ήταν και πολύ θρησκά σαστενόμενη έλεγε «πάλι ο γκιουσής (άγιος) μας θυμήθηκε».

Ό,τι κι αν επιθυμεί η καρδιά σας...

Εκεί δίπλα στην είσοδο της Αγίας Τριάδας στεκόνοσαν μερικές καλοντυμένες κυρίες. Μπροστά τους είχαν ένα δίσκο. Όσοι προσερχόνταν, έπαιρναν ένα ή περισσότερα κεράκι μ' έφριξαν στον δίσκο ό,τι προτιμούσαν. Στον δίσκο είχαν μαζεμένη αρκετά χαρτονομίσματα. Οι προσερχόμενοι ήσαν κυρίως καλοντυμένοι μεσήλικες. Πολλοί απ' αυτούς φορούσαν μάντρα. Απεύθυναν τα συλλυπητήριά τους στα μέλη της οικογένειας της «Madam» που ήταν παραταγμένα στη σειρά.

Θυμάμαι αμυδρά και τον θάνατο του πατέρα του Αποστόλη. Είχα ακούσει απ' τον θεό μου πως τον είχαν θάψει στο «Σιολή». Η γιαγιά μου εκείνο το βράδυ ήταν παραταγμένη αρκετά τη διάρκεια της βραδιάς της προσευχής (ναμάζ). Κι όταν την είχα ρωτήσει, γιατί το έκανε, μούχε πει πως είχε προσευχηθεί και για την ψυχή του καλού εκείνου ανθρώπου (του Αποστόλη) και συμπλήρωσε «ας είναι ελαφρά η γη που τον κάλυψε».

Ο Αποστόλης ασχολιόταν με το εμπόριο. Οικονομικά στεκόταν καλά. Είχε κι ένα αμάξι Ford. Που και που μας πήγαινε περίοιστο μ' αυτό.

Εχετε νέα απ' τον Αποστόλη;

Ωσπου συνέβησαν τα γεγονότα της 6-7ης Σεπτεμβρίου. Καταστράφηκαν, λεηλατήθηκαν τα καταστήματα των μεμονωμένων... Στο σπίτι ανησυχούσαμε όλοι. Όλοι αναρωτιόμασταν αν υπήρχε κανένα νέο απ' τον Αποστόλη. Ευτυχώς δεν του είχε συμβεί τίποτε. Υστερα από μερικές μέρες παρουσιάστηκε. Όπως πάντα ήταν χαμογελάστος. Κάτι κομμάτιασε με τον παππού μου κι έφυγε.

Τα χαλάρια του επισκεπτόμασταν στον σπίτι του στην Πείργη. Στο πλοίο συναντούσαμε ομάδες ρωμιών με τα παιδιά τους που μιλούσαν ελληνικά... Ήταν η εποχή που οι οργανώσεις της νεολαίας είχαν ξεκινήσει την καμπάνια «Yatandaş Türkçe konuş!» (Συμπατριώτη, μιλά Τουρκικά) και στο πλοίο κάποιος επιβάτης μάλων τις ρωμιές που μιλούσαν ελληνικά.

Οι μεγάλες στην ηλικία ρωμιές προτιμούσαν να ωπιάσουν παρά ν' απαντήσουν. Αυτό το θέμα, την εποχή εκείνη, με είχε απασχολήσει πολύ. Μα ο Αποστόλης δεν είναι Τούρκος; Πώς είναι δυνατόν, αφού έκανε την στρατιωτική του θητεία στην Ερζερούμ; Μάλιστα μας είχε στείλει και δώρα απ' εκεί.

Η γυναίκα και τα παιδιά του κλαίει

Οι παπάδες της Αγίας Τριάδας άρχισαν να διαβάζουν τις ευχές. Ένας απ' αυτούς ανέβηκε σ' ένα βάθρο που θύμιζε τα διάμα «μιν-μπερ» των τζαμιών. Από την θέση εκείνη διάβαζε μεγαλόφωνα το Ευαγγέλιο. Στο μεταξύ είχε συγκεντρωθεί αρκετός κόσμος. Ένας άλλος παπάς θύμιζε τους παρόντες. Ο σύζυγος και τα παιδιά της «Madam» σιγοκλαίγανε...

Ο Αποστόλης είχε εγκαταλείψει την Πόλη στα τέλη του καλοκαιριού του 1964. Ο θεός μου είχε πει στο αεροδρόμιο του Τσιγκιόι να τον κατευθύνει. Θυμάμαι πως έλεγε ότι στο αεροδρόμιο είχε πολύ πλήθος. Τα αεροπλάνα της «Ολυμπιακής» ανεβρό κατέβαιναν το ένα πίσω απ' τ' άλλο...

Στην Αγία Τριάδα του «Μπαχαριγιέ» οι παπάδες συμπλήρωσαν τις προσευχές τους. Κάποιος υπάλληλος με τις στολές τους φορτώθηκαν το νεκροσέντονικο και προχώρησαν αγά-αγά προς την είσοδο της εκκλησίας. Το τοποθέτησαν σε μια παλιά νεκροφόρα που πάνω της υπήρχε ένας σταυρός. Τελικά ξεκίνησε η νεκροφόρα.

Στην έξοδο ρώτησα στον παπά πόσες κηδείες κάνουν τον χρόνο. «Δεν ξεπερνάει τις τέσσερις με πέντε» μου είπε. Οι γάμοι που τελούσε ήταν

ΔΥΟ ΚΑΤΕΞΙΩΜΕΝΕΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΤΙΣΣΕΣ

Σοφία και Αθηνά Σπανούδη της Ανδρίας Βίτσι - Καθηκά

Πότε ανασκαλεύοντας τη μνήμη μας και πότε από επίκαιρα περιστατικά, γουμάμε κάθε τόσο στις ρίζες μας, σε γνωστές δηλ. προκείμενες μορφές του πνευματικού κόσμου της Πόλης, που ακολουθώντας την μεγάλη έξοδο 1922, ριζώσαν στον ελεύθερο Ελλαδικό χώρο, τον οποίο πλούτισαν σε ποιητική με την μεγάλη πνευματική παρακατάβηκη που έφεραν μαζί τους.

Η βράβειση στο τέλος του Δεκεμβρίου από μέρους της Ακαδημίας Αθηνών 9 γυναικών, ανάμεσα στις οποίες και η Αθηνά Σπανούδη, που έχει τις ρίζες στην Πόλη, μας οδήγησε συνειρμικά μαζί με την εκτίμησή της προσωπικής σφοδράς της να επαναφέρουμε στη μνήμη μας την πολιτιστική προσφορά μητέρας της, της μεγάλης Κωνσταντινουπολίτισσας και Ζαμπιδας Σοφίας Σπανούδης.

Για την μουσικόλογο Αθηνά Σπανούδη που τιμήθηκε για την συνολική της σφορά της στον πολιτισμό, με ένα από τα τέσσερα βραβεία της Τάξεως Γ' ματών και Τεχνών που απονεμήθηκαν εφέτος σε 9 Γυναίκες, έγινε διεξέδρος λόγος στην καθιερωμένη Κοπή της Πίτας στις 2 Φεβρουαρίου στο ξενοδοχείο Αμάλια.

Στην καθιερωμένη αυτή συγκέντρωση έχει γίνει παράδοση πιά, να καλούν οι εκάστοτε βραβευμένες της Ακαδημίας Αθηνών να να τις αποδοθεί τιμή την πεία αντιπροσωπευτική πανελληνία γυναικεία οργάνωση.

Εται δόθηκε η ευκαιρία να ξαναθυμηθούμε και οι νεώτεροι να γνωρίσουν μοναδικότητα που είχε η μουσική ενημέρωσή του κοινού, είτε με δημοσίευση σε εφημερίδες και περιοδικά είτε - κυρίως - με την ραδιοφωνική εκπομπή τη Αθηνά Σπανούδη, επί 40 συναπτά χρόνια κράτησης, σχολιάζοντας τα τεκταμένα γύρω από την Μουσική. Μουσικόλογος με σπάνια κατάρτιση και ευαισθησία κράτησε μια ενημερωτική εκπομπή αξιώσεων που εφαρμόζει της, ίσως υπάρχει στις μέρες μας.

Πληθωρική σε εμφάνιση με εντυπωσιακό γλαφυρό λόγο, η μητέρα της, η Σοφία Σπανούδη, εδέσποσε αρχικά στην Πόλη και αργότερα για μια κονταξία σχεδόν στην πνευματική ζωή της Αθήνας.

Γόνος παλιάς Φαναριώτικης οικογένειας η Σοφία Σπανούδη γεννήθηκε 1879 και πέθανε στην Αθήνα το 1952. Ο πατέρας της Σταύρος Ιωαννίδης υπήρξε αντιπρόσωπος των Πατριαρχικών στην Ύψιλη Πύλη. Η Σοφία Σπανούδη (Ιωαννίδου) απεφώτισε από το Ζάππειο Παρθεναγωγείο γύρω στα 1897 σπούδασε πιάνο στην Δρέσδη και μουσικολογία στο Παρίσι. Γύρισε στην Κων/πολι στα 1908 και παντρεύθηκε το 1910 τον εκδότη και διευθυντή εφημερίδας «Πρόοδος» Κωνσταντίνο Σπανούδη. Εκτοτε και επί 40 σχεδόν ετών διασπείρει πρώτα στην πνευματική ζωή της Πόλης και μετά το 1922, Αθήνας. Η ενασχόλησή της με το πιάνο την εισήγαγε για μια περίοδο και Σουλτανικό παλάτι, όπου δίδαξε πιάνο στην κόρη του Σουλτάνου. Αυτό δεν την εμπόδιζε, την ίδια περίοδο μέχρι την Μικρασιατική καταστροφή μετέφερε στους αγώνες για εθνική ανεξαρτησία καθώς και στις διαμάχες με γλωσσικό που την οδηγούν, μετά την μετεγκατάστασή της στην Αθήνα, επαφή με πνευματικές και πολιτικές προσωπικότητες, όπως ο Ελευθέριος Βενιζέλος, ο Κωστής Παλαμάς, ο Μανώλης Καλομοίρης κ.α.

Παράλληλα, αναπτύσσοντας μια έντονη πνευματική δραστηριότητα η Σ. Σπανούδη δίδασκε στο Ελληνικό και στο Εθνικό Ωδείο, δημοσίευσε μουσικές κριτικές σε εφημερίδες και περιοδικά, μετέφερε στο Συμβούλιο της Λυρικότητας Πινεταί οπαδός της γλωσσικής επαναστάσεως και υποστηρίχθηκε ένθερμα παλαμική ποίηση. Ακόμη, είναι ενδουσιασμένη υποστηρίχτης της ελληνικής μουσικής, αγωνιζόμενη στο πλευρό του Καλομοίρη, ενώ παράλληλα προβαίνει ενθαρρύνει νέους μουσικούς ιδιαίτερα αυτούς στους οποίους διακρίνει σφοδρά της δωρεάς.

Πέρα από την μουσικοκριτική η Σοφία Σπανούδη έγραψε τα «Πολιτικά Διαιτήματα» και μουσικές μελέτες όπως «Ο Ρομαντισμός και η Μουσική», «Το 1900 και η ελληνική μουσική» κ.α.

Για όσους παρακολουθούσαν τα ελλαδικά πράγματα, μέχρι τα πρώτα μεταλεμικά χρόνια, κυριαρχούσε ακόμη η έντονη προσωπικότητα της Σοφίας Σπανούδης (ή ...Σπανιάς Σοφοῦδης, όπως αναγραμματισμένα την αποκαλούσε ο Γιαννουκάκης), με τον γλαφυρό χυμώδη λόγο της, και την πληθωρική παρουσία με την χαρακτηριστική μεγάλη καπλίνα.

ακόμη λιγότεροι. Η πλειονότητα των νέων είχαν φύγει απ' την Πόλη. Τον ρώτησα πόσους παπάδες έχει η εκκλησία. «Είμαι ο μόνος» μου είπε. Οι υπόλοιποι παπάδες που βλέπετε ήλθαν απ' το Πατριαρχείο.

Η θύμησή της «Madam» με είλκυε στον περίεργο κόσμο των Ρωμιών της Πόλης. Τα Χριστούγεννα την ώρα της λειτουργίας ξαναπήγα στην Αγία Τριάδα. Σ' ολόκληρη την εκκλησία παρακολουθούσαν την λειτουργία μόνο μια γυναίκα. Μια ηλικιωμένη γυναίκα παρακαλούσε τον Θεό μ' ανοικτά τα χέρια. Άρα γε τί να ζητούσε απ' το Θεό; Την ώρα εκείνη συγκλονιστική.

Αν πεθάνει η η ηλικιωμένη γυναίκα

Η γενιά των ανθρώπων απάν που θεμελιώσαν την Πόλη, που πόντασαν με τον ιδρώτα τους την λάσπη με την οποία οικοδομήσαν, που στόλισαν όλα της τα σημεία με τόσους ευαγέτους οίκους τείνει να εκλείψει. Τι θα γίνει όταν κι αυτή η γριά γυναίκα που προσεχίζεται, πάλι να βρει την «Madam», ο παπάς θακινάει μόνος τον λειτουργία των Χριστουγέννων; Ως πού θα φτάσει αυτή η ανέλιξη προσπάθειας επιβίωσης;

Αυστυχώς δεν περνάει τίποτα άλλο απ' το χέρι μου, από το να ευχηθώ: «Να δίνει ο Θεός πολλά χρόνια στις «madam»'ες μας.

Η Εκκλησία της Αγίας Τριάδας

Η Εκκλησία της Αγίας Τριάδας

ΚΟΥΒΕΝΤΟΥΛΑ ΜΕ ΤΟΝ ΣΤΕΦΑΝΟ

ΚΕΚΡΑΓΑΡΙΟΝ

Τον Στέφανο Α. Λεκαβάλλα

Αυτές τις μέρες που κάποιος αποπροσανατολισμένος νεαρός συγκρούεται στους δρόμους της Αθήνας με τις «Μονάδες Αποκαταστάσεως Τάξεως», διαμαρτυρούμενοι για το νέο ωράριο που επέβαλε η κυβέρνηση στα νυκτερινά κέντρα, η ταπεινή αυτή στήλη θέλει να προβάλει το δικό της «βέτο» εναντίον της νοοτροπίας όλων αυτών των νεαρών, και όλων όσων τους υποκινούν, παρουσιάζοντας την άλλη όψη, κάποιους άλλους νέους, που ευτυχώς υπάρχουν, κάποιους νέους με οράματα και ιδανικά. Γιατί δεν είναι δυνατόν τούτη η γενιά που φεύγει, η δική μας η γενιά, να παραδοθεί τη σκαντάλη σε νέους ανθρώπους που η μόνη τους έγνοια είναι πως θα επαληθεύσουν τον εαυτό τους ξενυχτώντας στις «disco» και τα «σκυλάδικα» είτε κάνοντας «σουζές» και θορυβώντας με τα μηχανάκια τους στους δρόμους, σε ώρες που όλοι οι άλλοι άνθρωποι, που θέλουν να εργαστούν και να προκόψουν, πρέπει να ησυχάζουν και να κοιμηθούν για να ανανεώσουν τις δυνάμεις τους. Σε μια εποχή ιδιαίτερα ανταγωνιστική όπου οφείλουμε όλοι μας, νέοι και γέροι, να καταβάλουμε πρόσθετες προσπάθειες για να ανταπεξέλθουμε σε τούτο τον εξοντωτικό διεθνή ανταγωνισμό αλλά και για να απογοητεύσουμε τους εχθρούς μας που περιμένουν να μας βρουν αδύναμους και διατεμένους για να μας κτυπήσουν και να μας εξοντώσουν, είναι αδιανόητο να υπάρχουμε ανάμεσα μες ανθρώπων, όσο λίγοι και όσο παράλογοι κι αν είναι αυτοί, που προσπαθούν, μεταχειριζόμενοι και βία ακόμη, να μας επιβάλουν ένα διαφορετικό, έναν εκλιντο τρόπο ζωής.

«Εάν τον «Χριστό Ανέστη» φάλει κατά διαφορετικό τρόπο ε, όχι, τότε ο Χριστός...δεν Ανέστη!»

Προλογίζοντας τη δεύτερη αυτή εμφάνιση της χορωδίας του έπαι, μεταξύ άλλων, ο χοράρχης της:

«Είμαστε μια ομάδα φιλών με αρκετή υπηρεσία στο αναλόγιο και με τις δέουσες σπουδές στη Βυζαντινή εκκλησιαστική μουσική. Πέρα από τη μεγάλη μας αγάπη για την Εκκλησία και τη μουσική της, μας ένωσε και ένας κοινός σκοπός, μια κοινή φιλοδοξία: Η αναζήτηση και μελέτη έργων παιδαίων μουσουργών και διδασκάλων της μουσικής και η αποδότηση των δημιουργιών

Γεννημένος το 1969, εδώ στην Αθήνα, ο Δημήτρης, είναι γιος του Κωνσταντίνου Παντελίου και Ζωγραφιάς της Κώστα Παναγεωργίου και της Ευθαλίας του γένος Βαλιάδη. Αρχισε να ασχο-

μας γιατί καθώς ζούσαμε μέσα σ' ένα περιβάλλον αλλοθρησκικού και εχθρικού αυτός ήταν ο μόνος τρόπος να μη χάσουμε την ψυχή μας, να μην αλλοτρωθούμε. Γιατί το καταλαβαίναμε, γιατί είμαστε βέβαια, οι πως θα είμαστε Έλληνες όσον καιρό θα εξακολουθούσαμε να είμαστε Ορθόδοξοι Χριστιανοί, όσον καιρό θα κινάμε Χριστούγεννα κι Ανάσταση μ' εκείνα τα γιομάτα ποίηση τροπάρια μας, τα ψαλμένα με την παραδοσιακή μας Βυζαντινή μουσική, που είναι κι αυτή ένα από τα στοιχεία της εθνικής μας υπόστασης, και που είναι μονοφωνική όπως, άλλωστε, και η αρχαία και όπως η δημοτική μας μουσική. Και είναι πολύ χαρακτηριστικό πως όταν κάποτε και στην Πόλη ετέθη θέμα εκμυστηρίου της θρησκευτικής μας μουσικής, σε κάποιο κρηνημά, εκείνος ο λεβέντης δημοπολίτης, ο Κυδωνίαν Αγαθάγγελος, είχε φτάσει μέχρι του σημείου να πει:

«Εάν τον «Χριστό Ανέστη» φάλει κατά διαφορετικό τρόπο ε, όχι, τότε ο Χριστός...δεν Ανέστη!»

Προλογίζοντας τη δεύτερη αυτή εμφάνιση της χορωδίας του έπαι, μεταξύ άλλων, ο χοράρχης της:

«Είμαστε μια ομάδα φιλών με αρκετή υπηρεσία στο αναλόγιο και με τις δέουσες σπουδές στη Βυζαντινή εκκλησιαστική μουσική. Πέρα από τη μεγάλη μας αγάπη για την Εκκλησία και τη μουσική της, μας ένωσε και ένας κοινός σκοπός, μια κοινή φιλοδοξία: Η αναζήτηση και μελέτη έργων παιδαίων μουσουργών και διδασκάλων της μουσικής και η αποδότηση των δημιουργιών

Γεννημένος το 1969, εδώ στην Αθήνα, ο Δημήτρης, είναι γιος του Κωνσταντίνου Παντελίου και Ζωγραφιάς της Κώστα Παναγεωργίου και της Ευθαλίας του γένος Βαλιάδη. Αρχισε να ασχο-

Η χορωδία Βυζαντινής Μουσικής του Δημ. Παναγεωργίου κατά την ημέρα της εκδήλωσης στον «Παρνασσό».

Από αριστερά: Ιωάννης Κολομώδης, Γεώργιος Αντωνίου, Ευάγγελος Σολδάτος, Γρηγόριος Αναστασίου, Μιχαήλ Ευριπίδης, Γεώργιος Περιστέρης, Γεώργιος Μπακοπούλου, Δημήτρης Παναγεωργίου (Χοράρχης), Παναγιώτης Τάγρης, Παντελής Αναστασίου, Γεώργιος Στέργης, Αγάγγελος Γλάρος, Αθανάσιος Γλάρος, Ιωάννης Χριστόπουλος, Αθανάσιος Κοτίκης, Κωνσταντίνος Μιλάλης, Ευστράτιος Ηλιάδης.

ομιώτατο Μητροπολίτη Αλεξανδρουπόλεως Ανθίμου, ψάλλει τις Κυριακές στον «Ιερό Ναό του Αγίου Ελευθερίου», μέχρι την απόλυσή του από το στρατό. Με την επιστροφή του στην Αθήνα προσλαμβάνεται, ως πρωτοψάλτης πα, στον «Ιερό Ναό της Αγίας Μαρίας», στη Λούτσα, και μετά στον «Αγιο Γεώργιο» της Ακαδημίας Πλάτωνος. Σήμερα είναι πρωτοψάλτης στον «Ιερό Ναό της Αγίας Τριάδας», στην Αργυρούπολη. Παράλληλα είναι και καθηγητής της Βυζαντινής Μουσικής στη «Σχολή Βυζαντινής Μουσικής Αργυρούπολης», που βρίσκεται κάτω από τον ιερό ναό της Αγίας Τριάδας. Εκεί διδάσκει την Ιστορία Βυζαντινής Μουσικής, τη θεωρία της, το πρακτικό μέρος, την υμνολογία, τη λειτουργική και το τυπικό. Διδάσκει, επίσης, και στο «Αττικό Ωδείο» Παγκρατίου. Τον Σεπτέμβριο του 1993, μαζί με μια ομάδα φίλων του, ίδρυσε τη «Βυζαντινή Χορωδία Δ.Κ. Παναγεωργίου». Όλα τα μέλη της είναι πολύ νέοι και μορφωμένοι άνθρωποι, γνώστες της Βυζαντινής Μουσικής. Μερικοί από αυτούς είναι και επιστήμονες. Σκοπός και φιλοδοξία τους αυτά που, προλογίζοντας τη δεύτερη τούτη εμφάνιση, ανέφερε ο Δημήτρης Παναγεωργίου. Πιστεύουν σ' αυτό που κάνουν και εργάζονται, όλοι μαζί, εντατικά, για να το επιτύχουν.

«Είμαστε πολύ καινούργιοι, λέει ο Δημήτρης, αλλά μιλούμε όλοι μας την ίδια, ακριβώς, γλώσσα. Δουλεύουμε πάρα πολύ εντατικά και προπάντων είμαστε φίλοι και πιστεύω πως η χορωδία μας, δεν είναι ένα

σχήμα το οποίο θα είναι παροδικό, για μια-δυο εκδηλώσεις μόνον. Ξεκίνησαμε για κάτι μόνιμο και για μια εργασία και προσφορά πάνω στην εκκλησιαστική παράδοση. Σίγουρα θα είναι μόνιμο το σχήμα γιατί τα άτομα που το αποτελούν είναι δικοί μου άνθρωποι, δικοί μου φίλοι και είναι αυτοί που με παρότρυναν στη δημιουργία αυτής της χορωδίας. Όσον αφορά τα μαθήματα που πρόκειται να ψάλλουμε, αυτά τα παίρνουμε πάντοτε από παλιά κλασικά βιβλία. Γιατί στις μέρες μας κυκλοφορούν βιβλία που περιέχουν και παλιά μαθήματα αλλά που είναι διασκευασμένα ή σύμφωνα με τον τρόπο ερμηνείας πιο σύγχρονων δασκάλων. Όχι, φυσικά, πως είναι άσχημα, είναι πάρα πολύ ωραία αλλά δεν είναι η γραμμή την οποία εμείς κρίνουμε ότι πρέπει να ακολουθήσουμε και δεν την ακολουθούμε...»

Η στήλη αυτή με το σημερινό της κείμενο δεν θέλησε να προβάλλει μια χορωδία Βυζαντινής Μουσικής. Το ξέρει πως υπάρχουν πολλές και πολύ αξιόλογες. Εκείνο που θέλησε να προβάλλει είναι το παρθεναγωγείο κάποιων νέων ανθρώπων με στόχους και ιδανικά, με πίστη στην Ελληνοχριστιανική μας παράδοση, που εργάζονται συστηματικά να τη διασωθούν.

Το ξέρουμε πως υπάρχουν κι άλλοι πολλοί νέοι, ευτυχώς, που, ο καθένας στον τομέα του, εργάζονται συστηματικά για την επιτυχία των ιδανικών τους, για την επιτυχία των οραμάτων τους. Και δεν θα διώτσει η ταπεινή αυτή στήλη, με το πολύ μικρό βεληκεές της, να προβάλλει, σε κάθε ευκαιρία, κάθε καλό παράδειγμα των νέων μας και κάθε θετική τους πράξη. Όμως πρέπει να το ομολογήσω πως αισθάνθηκα απέραντη λύπη, σχεδόν απόγνωση, όταν το βράδυ της 24ης Μαρτίου είδα να προβάλονται από τα τηλεοπτικά κανάλια σκηνές των αντιδράσεων, για το ωράριο των νυκτερινών κέντρων, πλήθος νέων που είχαν στήσει το ξέφρενο γλέντι τους έξω από τη «Βουλή των Ελλήνων» (Δυστυχώς η κατάσταση αυτή συνεχίστηκε και τις επόμενες νύκτες). Αλήθεια πού είναι τα ιδανικά των νέων μας αυτών και πώς αντιδρούνται τον εαυτό τους μέσα στην αυριανή Ελλάδα; Κι ακόμη, ακόμη ποιά είναι το ΟΡΑΜΑ της κοπελλίτσας αυτής που, διαμαρτυρούμενη για το ωράριο, γδύνει ολόγυμνη, έξω από τη Βουλή, μπροστά στα αθηναία μάτια τρώων χιλιάδων ανθρώπων;

Σημ.: Η τρίτη εμφάνιση της «Βυζαντινής Χορωδίας Δ.Κ. Παναγεωργίου» θα γίνει την 11η Απριλίου 1994, ώρα 21.30, στην αίθουσα του κινηματογράφου «Παλλάς» στα πλαίσια του «Φεστιβάλ Χορωδιών Βυζαντινής Μουσικής».

Η «Madam» το 1942 στην Πόλη

Σημ.: Οι Τούρκοι συνήζαν όλες τις χριστιανικές κυρίες να τις αποκαλούν «Μαντάμ»

ματική «κυρία» με ανώτερο ήθος. Με τα παιδιά γινόταν παιδί, αλλά ενδιαφερόταν και για όλους τους ενήλικους. Εκαμε τα αστεία της μ' εκείνα τα χαρακτηριστικά της τουρκικά που τα μιλούσε μεταφράζοντας απ' τα ελληνικά, κι έστευε να βοηθήσει τους πάντες χωρίς να το διαλαλεί ποτέ. Προσπαθούσε πάντα να μην ενοχλεί κανένα, όλες της οι κινήσεις ήταν ουσιαστικές.

Ο νους της ήταν πάντα στον άντρα της -που ήταν ένας τεχνίτης- στον γάμο της και την κόρη της. Λέγεται ότι κάποτε η κόρη της ήταν από τις ωραιότερες κοπέλες στο Μόδι κι είχε κάνει τις καρδιές πολλών νέων. Απ' όσο ξέρω κι εκείνη έμοιαζε της μνάς της. Όλες της οι κινήσεις ήταν αβόητες.

Δεν χορτάσαμε την «Madam»

Η μητέρα μου, που ήταν μια παλιά ψωμιαβιά που με έλεγε πάντα πως: «Δεν είναι δυνατόν να χορτάσει κανείς την γλίσια της γεινιάσεως μ' έναν χριστιανό». Εγώ δεν μπορώ να γνωρίζω αν όλοι τους είναι προχριστιανικοί τέτοιοι, μπορώ να πω όμως πως εμείς την «Madam» δεν την χορτάσαμε.

Ο θάνατός της λύπησε τους πάντες στη γειτονιά. Συγκλονισθήκαμε όλοι εδώ στην πολυκατοικία μας και

χαλά.

Οι σοκολάτες του Πατρίσμου

Στην αρχή έκανα τη σκέψη πως ό,τι και νάταν επρόκειτο για μια συνήθη εκκλησία της πόλης. Αλλά η εσωτερική διάταξη αυτής της ρωμεικής εκκλησίας ήταν διαφορετική από τις εκκλησίες των καθολικών και των προτεσταντών που βλέπαμε στις κινηματογραφικές ταινίες. Το κέντρο του ναού ήταν κενό. Τα καθίσματα ήσαν τοποθετημένα περιμετρικά. Το σκήνος της «Madam», είχε τοποθετηθεί στο κέντρο του ναού, πάνω σε ειδικό βάθρο. Ένα εντυπωσιακό νεκροσέντονικο είχε καλύψει την παραδειγματική μετωπική της «Madam» Στους τοίχους διακρίναμε παραστάσεις και εικόνες της Παναγίας και του Χριστού.

Το μάτι μου σάλλασε σ' αυτά... κι η μνήμη μου με οδήγησε στο παρελθόν. Θυμήθηκα το γάμο του Αποστόλη, που ήταν φίλος του θεού μου. Είχε γίνει σε μια εκκλησία που σήμερα δεν θυμάμαι ούτε τη θέση της, ούτε τ' όνομά της. Κάποιος στολισμένος παπάδες είχαν διαβάσει τις ευχές. Όλοι οι παρόντες ήταν ντυμένοι στην εντέλεια, κι η εκκλησία με είχε εντυπωσιάσει. Ο Αποστόλης που ήταν στενός φίλος του θεού μου σε κάθε γιορτή μας ερχόταν να φιλήσει

ΤΟ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟ του Χαρίλαου Ζαχαριάδη, Νομικού

Ο Τ. Νομικός Σύμβουλος του Οικουμενικού Θρόνου κ. Χαρίλαος Ζαχαριάδης είναι από τις προσωπικότητες εκείνες που έπαιξαν ρόλο σημαντικότητα, ειδικότερα στις αρχές της δεκαετίας του '60, όταν οι εξελίξεις στις ελληνοτουρκικές σχέσεις και το Κυπριακό ήταν ιδιαίτερα θερμές. Η μέχρι σήμερα αποφυγή του να μιλάει συχνά δημόσια, ενώ ως θαύς γνώστης των γεγονότων είναι ένας από τους πλέον αρμόδιους, οφείλεται κατά τη γνώμη μας, στη σεμνότητα αλλά και τη σύνεσή του, που δεν του επιτρέπει "για φύλλοι πηδήμα" να αναμηνύεται και να εκφράζεται επί παντός επιστητού.

Ετσι το παρακάτω άρθρο του, που αποτελεί απάντηση σε δημοσίευμα της συνάδελφου "Καθημερινής" παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, γι' αυτό και φιλοξενείται στο χώρο τούτο.

M.B.

Με ενδιαφέρον παρακολούθησα της δημοσιευόμενης στην οικεία στήλη της "Καθημερινής", επιστολής των αναγνώστών που αφορούν την "απομάκρυνση" του Οικουμενικού Πατριαρχείου από την ιστορική του Εδρά.

Διεπίστωσα μάλιστα μετά λύπης μου ότι, στην "εκστρατεία" αυτή πρωτοστατούν και διπλωμάτες γνωσμένης αξίας και εμπειρίας "υποστηρίχοντες" την ανάγκη μεταφοράς του Οικουμενικού Θρόνου στη Δυτ. Θράκη!!! θέσιν την οποίαν "ενστερνίζεταί" και ο επιστολογράφος αντιναύαρχος Κος Α. Σπανίδης στο φύλλο της Εφιδος της 2ας Φεβρουαρίου 1994.

Εις απάντησιν, επιτρέψατέ μου να τονίσω ότι δεν συμμερίζομαι την άποψιν του Κου Σπανίδη ότι η Τουρκία θα προβεί στο άμεσο μέλλον σε μίαν "επίδειξιν ισχύος" κατά του Πατριαρχείου, ως μέρος της "ανθελληνικής εκστρατείας" της.

Και τούτο διότι, το Πατριαρχείο από πολλών ήδη ετών, ευρίσκεται σε τοιούτων "κλοιών αιχμαλωσίας" ώστε κάθε περαιτέρω επίδειξη ισχύος της Τουρκίας και Αυτού να είναι προδήλως εις βάρος της, άνευ πρακτικού οφέλους δι' αυτήν, ιδιαίτερα δε σήμερα όταν η Τουρκία προσπαθεί να δείξει στον Δυτικό Κόσμο, τον Ευρωπαϊκό προσανατολισμό της.

Η προτεινόμενη από τον κ. Θ. Χρυσανθόπουλο μεταφορά της Εδρας του Οικουμενικού Πατριαρχείου, στην οποία συνανιεί και ο κ. Σπανίδης, δυστυχώς επιεικώς μόνον ως "αβασάνισι" είναι δυνατόν να χαρακτηριστεί καθότι ουδόλως λαμβάνει υπ' όψιν της την περιφρόνηση των καλών εννοουμένων εθνικών συμφερόντων.

Δεν θα αναλύσω τους λόγους οι οποίοι με αναγκάζουν να μην ανατεριστώ την πρότασιν αυτή, καθότι πιστεύω ακράδαντα ότι η ανάλυση των λόγων, σε ένα "ελεύθερο βήμα" μιας εφημερίδας μόνον εθνικής ζήμιας είναι δυνατόν να προκληθεί.

Πρέπει να παραδεχθούμε ότι το Οικουμενικό Πατριαρχείο, καθ' όλην την μακραίωνα ιστορική Του διαδρομήν "έζησε" και ευρέθη, σχετικός και πρόσφατα, ενώπιον ασυγκρίτως δυσμενεστέρων καταστάσεων των σημερινών εάν θυμηθούμε π.χ. τα γεγονότα της 6-7ης Σεπτεμβρίου 1955. Και όμως, παρ' όλες αυτές τις οκτρές καταστάσεις, δεν εκήρυξε τότε, ως ώφειλε εν διωγμό την εκκλη-

σίαν. Οι ευκαιρίες δυστυχώς παρήλθον ανεπιτρέπται και η Τουρκία λόγω της ασυγχωρήτου "αβελθηρίας" μας εγγλύτωσε από ένα βέβαιον διεθνή διασυρμόν. Σήμερον δεν συντρέχουν οι ίδιοι λόγοι. Τουναντίον μάλιστα, η από του έτους 1941 ερειπωμένη, λόγω της "πυρκαγιάς" Εδρα του Οικουμενικού Πατριαρχείου "καλώς ή κακώς" έχει ανακαινισθεί εκ βάθρων, τη αδεία και ανοχή των επισημών Τουρκικών Αρχών, έστω και υπό πίεσιν "ορισμένων" διεθνών παραγόντων.

Οφείλουμε ως έθνους να γνωρίζουμε ότι η Τουρκία ακολουθεί πολιτική με προοπτική και στόχους μακροχρόνιους και καρδοκεί ευκαιρίες. Επέτυχε, με τα ανθελληνικά και αντιμειονοτικά μέτρα που εφήρμοσε τον εξανδραποδισμό της Ομογένειας από τις εστίες της στήν Κων/πολη, την Ιμβρό και Τένεδο, χωρίς καμιά απολύτως επίπτωση δι' αυτήν και το κυριότερον χωρίς να μειωθεί αντίστοιχα έστω και κατά μία μονάδα το στοιχείο της στή Δυτική Θράκη. Και τούτο διότι οι εκάστοτε ιδικοί μας θύοντες "μεριμνούν και τυρβάζουν" μόνον δια υποθηρηλα κομματικήν στην περιοχή της Δυτ. Θράκης και ερωτοτροπούν με τα "κουκιά του στοιχείου αυτού" που θα φέρει η κόλητη προς όφελος του κόμματος τους.

Εν όψει λοιπόν του αυτονοήτου "υπαρκτού προβλήματος", δεν πρέπει ούτε καν να διανοηθούμε την οικειοθελή μεταφορά του Οικουμενικού Θρόνου, χωρίς να μελετηθούν επισταμένως και λεπτομερώς τα "εθνικά ...οφέλη" που πρέπει να εξασφαλισθούν από μίαν ιστορικήν ενέργειαν η οποία θα σημάδψει αναντίρρητα την περαιτέρω πορείαν και υποστάσιν μας ως έθνους.

Το Οικουμενικό Πατριαρχείο εάν θέλει να κρατηθεί στην Εδρα του οφείλει να αποδυθεί σε παντούς αγώνες για την εξασφάλισιν των δικαιωμάτων Του εντός της Τουρκίας προβάλλοντα αναφαίρετα ιστορικά του δίκαια και εκτός Τουρκίας, εφόσον οι προσπάθειές Του εντός της Τουρκίας ήθελουν τελεσιδικώς αποτύχει, ενώπιον των αρμοδίων Διεθνών Φόρουμ, σύμφωνα με τις εν ισχύει Διεθνείς Συνθήκας και Αρχές του διεθνούς Δικαίου. Στην τελευταία περίπτωση οφείλει και υποχρεούται η εκάστοτε ελληνική κυβέρνηση, ως εγγυητρία Δύναμις στη Συνθήκη της Λωζάνης αλλά και ως συμβαλλόμενο μέρος στα Διεθνή Φόρα, να συνδράμει ανεπιφύλακτα με όλες της τις δυνάμεις στις ενέργειές Του αυτές.

Οφείλουμε να προσδοκούμε στην αποκατάστασιν εκ μέρους της Τουρκίας βασικών μόνον καταστάσεων και δικαιωμάτων και όχι εφημερών και άνευ ουσίας παροχών. Και αυτή ακόμη η αποδοχή εκ μέρους της Τουρκίας, εάν ποτέ βεβαίως την αποδεχθεί, της επαναλειτούργιας της Ιερής Θεολογικής Σχολής της Χάλκης δεν θα αποτελέσει, κατά την άποψίν μου την "πανάκειαν" δια την περαιτέρω μαχητή και απρόσκοπτη λειτουργία και παραμονήν του Οικουμενικού Θρόνου στην Εδραν Του, εάν συγχρόνως δεν ληφθούν τα κατάλληλα και αναγκαία εκείνα μέτρα, τα οποία θα παρέχουν την "αέσαν αιμοδοσίαν" στη Σχολή, με το "αγαθόν εν ανεπαρκεία" όπως έχει καταστήσει δυστυχώς το έμφυχον υλικόν της Κων/πόλεως το οποίον μετά την αποφοίτησιν του από τη Σχολή, θα κληθεί να επωμισθεί της ευθύνης διοικήσεως της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας.

Α.Σ. ΠΕΡΑ

Ο Σύλλογός μας, για 4η συνεχή χρονιά, διοργανώνει στις Αθλητικές εγκαταστάσεις του Βυζαντινού Κέντρου (Ανω Καλαμάκι, περιοχή Τραυάνων) Τουρνουά Μπάσκετ Δημοσίων και Ιδιωτικών Σχολών της ευρύτερης περιοχής.

Ως ημερομηνία έναρξης του παραπάνω τουρνουά, έχει καθορισθεί το Σάββατο 19 Μαρτίου 1994 και ώρα 8.30 π.μ. Το προαναφερόμενο τουρνουά, δύναμει προγράμματος θα συνεχισθεί μέχρι τις 8 Μαΐου 1994.

Στα πλαίσια του προαναγραφόμενου τουρνουά, το Διοικητικό Συμβούλιό μας στοχεύοντας σε μια στενότερη επαφή και γνωριμία, μεταξύ των ενταγμένων, υπευθύνων και γονέων θεώρησε σκόπιμο, να διοργανώσει στον προαναφερόμενο χώρο μια ΜΙΝΙ δεξίωση, την Κυριακή 3 Απριλίου 1994 και ώρα 11.30 π.μ.

Κατά συνέπεια, σας παρακαλούμε να παρευρεθείτε στην παραπάνω δεξίωση, που θα μας χαροποιήσει ιδιαίτερα.

Με εκτίμηση,

για το Διοικητικό Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος: Ηλ. Μαρίνος
Ο Γεν.Γραμ.: Γιάννης Εμριτζέ

Η Συνανλία της ΔΑΝΑΗΣ ΚΑΡΑ και του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΔΡΑΚΟΥ

Κατάμεστη η «Αίθουσα Δημήτρη Μητροπούλου» το Σάββατο 5 Μαρτίου το βράδυ από φίλους της κλασικής μουσικής για να παρακολουθήσουν το θεατικό της κ. Δανάης Καραά και του Παναγιώτη Δράκου στο "Μέγαρο".

Στο πιάνο η κ. Δ. Καραά ολοκλήρωσε με το ταλέντο και την ευαισθησία της, την πραγματικά επιτυχημένη εμφάνιση του φλαουτίστα κ. Παν. Δράκου.

Δύο εκλεκτοί καλλιτέχνες έδωσαν το βράδυ εκείνο τον καλύτερο εαυτό τους. Ησαν σε μια από τις καλύτερές τους μέρες, γι αυτό και ενθουσίασαν το κοινό που τους χειροκρότησε με πολύ ενθουσιασμό. Που τους κάλεσε επανειλημμένα στη σκηνή με τα έντονα χειροκροτήματα του στο τέλος του προγράμματος, οι οποίοι οι ίδιοι συνέχισαν για λίγο, στο μπιζνέσιμα.

Καταξιωμένη όχι μόνον στον Ελλαδικό χώρο, αλλά και διεθνώς η κ. Δ. Καραά, η δική μας Δ. Καραά, είναι από τις λίγες, τις πολύ λίγες σημαντικές μας που μας τιμά ιδιαίτερα σαν Κωνσταντινουπολίτες όχι μόνον με

το σημαντικό της έργο, αλλά και με την παραδειγματική ομιλητική της.

Εμείς όμως τι κάμνουμε; Μετρημένοι στα δάχτυλα οι συμπολίτες μας την βραδιά εκείνη στην μουσική πανδαισία που χάρισε στο Αθηνικό κοινό μαζί με τον κ. Π. Δράκο.

Το πρόγραμμά περιλάμβανε τ' ακόλουθα έργα:
- George Philipp Telemann: Σονάτα σε φα μείζονα.
- J.S. Bach: Σονάτα σε ντο μείζονα, BWV 1033
- Joaquin Rodrigo: "Φαντασία για έναν ευγενή" (μεταγραφή για φλάουτο και πιάνο)
- Gabriel Faure: Φαντασία, έργο 79
- Francis Poulenc: Σονάτα

Α.Ο. ΤΑΤΑΥΛΑ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ

Η Τακτική Γενική Συνέλευση του Συλλόγου μας θα πραγματοποιηθεί στις 15 Μαΐου 1994, ημέρα Κυριακή και ώρα 11.00 στην αίθυσά μας (Τρίτωνος 119, Παλ. Φάληρο) με τα παρακάτω θέματα που αναφέρονται στην Ημερήσια Διάταξη.

Σε περίπτωση που δεν θα εξασφαλισθεί η κατάλληλη πλειοψηφία, η Γενική Συνέλευση αναβάλλεται, για να πραγματοποιηθεί στις 16 Μαΐου 1994, ημέρα Δευτέρα και ώρα 18.30, με όσα μέλη και να παρευρεθούν.

Με εκτίμηση,
Το Δ.Σ.

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ

1. Εναρξη Συνέλευσης και εκλογή Προεδρείου Γενικής Συνέλευσης.
2. Ανάγνωση και επικύρωση πρακτικών της προηγούμενης Γενικής Συνέλευσης.
3. Λογοδοσία Δ.Σ. για την δραστηριότητα της περασμένης περιόδου.
4. Οικονομικός Απολογισμός της περασμένης περιόδου.
5. Ανάγνωση-έγκριση πρακτικών Εξελεγκτικής Επιτροπής.
6. Απαλλαγή του Δ.Σ. από κάθε διοικητική και οικονομική υπευθυνότητα.
7. Ανάγνωση-έγκριση προϋπολογισμού νέας περιόδου.
8. Προαγωγή των παρεδρων μελών σε τακτικά μέλη του Συλλόγου.
9. Προτάσεις και ερωτήσεις.
10. Εκλογή νέου Δ.Σ., Εξελεγκτικής Επιτροπής και Αντιπροσώπων στις υπερκείμενες Ενώσεις και Ομοσπονδίες.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΖΑΠΠΙΔΩΝ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Ο Σύλλογος Ζαπιδών σας καλεί να τιμήσετε με την παρουσία σας τήν μουσική βραδιά με το Φωνητικό Σύνολο του Ωδείου

"Α.Τουρνάισεν"

υπό την Δ/ση του κ. Σπ. Κλάφη, την Πέμπτη 14 Απριλίου 1994 και ώρα 19.30 στην αίθουσα του Πνευματικού Κέντρου Κων/πολιδών (Δ. Σούτσου 46)

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου Ζαπιδών

Δρ. Δημήτριος Μιχαηλίδης

Ειδικός Παθολόγος - Καρδιολόγος Ε.Ψ.Φ.Μ.Γ. (Θ.Σ.Α.)

Δέχεται καθημερινώς από 17-20 πλην Σαββάτου και επί συνεντεύξει.

Διευθ. Ποσειδώνος & Νηρηίδων 1 Παλ. Φάληρο
Τηλ. 98.32.302 Ιατρ. 98.17.801 Οικ.

Δρ. Λυδία Ιωαννίδου-Μουζάκα

Χειρουργός Γυναικολόγος - Ειδικός Μαστολόγος
Αμ. - Επίκουρος Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Αθηνών
Πρόεδρος της Διεθνούς Εταιρείας Μαστολογίας

Δέχεται Δευτέρα, Τετάρτη, Πέμπτη 5-6 μ.μ. με ραντεβού
Ιατρ.: Α. Κηφισίας 6, Αμπελόκηποι Τηλ: 77.71.246
69.29.420 & 69.16.618 Μαιευτ. Λητώ, 80.48.584 οικ.

Δρ. Στέλιος Αντωνιάδης

Παιδίατρος - Καρδιολόγος παιδών
Καθηγητής Παιδιατρικής Τ.Ε.Ι.
Σύμβουλος Πανεπιστ. Κλινικής Νοσ. Παιδών "Α.Σοφία"
τ. Επιμελητή της Νοσ. Great Ormond Str London,
Παν. Harvard & Columbia U.S.A.

Διευθ.: Ηρακλείτου 4, Κολωνάκι
Τηλ. 36.02.745 Ιατρ. 98.33.413 Οικ.

Δρ. Πέτρος Γκινιάδης (Γαϊτανιάδης)

Ωτορινολαρυγγολόγος
Επιμελητής Τζανείου Νοσ. & Νοσ. Παιδών Α. Σοφίας
Δέχεται καθημερινώς 6.30-8.30

Διευθ. Ιατρ. Αghισλάου 11, Ανω Ηλιούπολις
Τηλ. 97.06.378

Δρ. Θεών Παπαδόπουλος

Πλαστικός Χειρουργός
Επίκ. Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών
Αισθητική και επανορθωτική χειρουργική
Δέχεται Δευτέρα, Τετάρτη & Πέμπτη 5-8 μ.μ.
κατόπιν ραντεβού
Διευθ. Ιατρ.: Λυκείου 2 Αθήνα 106.74 (Ανάκτορα)
Τηλ. 72.11.159 & 72.29.221

Δρ. Κοσμάς Α. Κοτζαμάνογλου

Επ. Καθηγητής
Χειρουργός Οφθαλμίατρος
Δέχεται στο ιατρείο του, καθημερινά τα απογεύματα πλην Σαββάτου, και με ραντεβού

Διευθ. Ιατρ.: Υψηλάντου 29, Κολωνάκι
Τηλ.: 72.14.589 Ιατρ. 98.32.062 Οικ.

Δρ. Σοφοκλής Ζησιάδης

Χειρουργός Οδοντίατρος
Πτυχιούχος Παν. Κων/πόλεως & Αθηνών
μετεκπαιδευθείς και εργασθείς εις Γερμανία
Δέχεται καθ' εκάστην 5-8 μ.μ.
και τα πρωινά με ραντεβού
Διευθ. Ιατρ.: Αγ. Αλεξάνδρου 3, Παλ. Φάληρο
Τηλ. 98.38.877 - 98.38.541 Ιατρ. 98.36.807 οικ.

Δρ. Δόμνα Τσούμπου

Χειρουργός Οδοντίατρος
Συνεργάτης γναθοχειρουργικής κλινικής 401 Γ.Σ.Ν.Α.
Δέχεται Δευτέρα, Τρίτη, Τετάρτη & Πέμπτη 9-1.30
και Τρίτη και Πέμπτη 5-8.30 μ.μ.
Αχιλλέως 42, Π. Φάληρο Τηλ. 98.25.307 - 93.81.178

Δρ. Αριστοτέλης Κυριαζής

Χειρουργός Οδοντίατρος
Δέχεται καθημερινώς με ραντεβού
Νέα Διευθ.: Ποσειδώνος 19 - 20 & Αμφιθέας, Αλιμος
Τηλ.: 93.82.033 Ιατρ. 98.30.889 οικ.

ΟΡΗΤΗΘΑΛΜΟ-CHECK

ΠΡΟΤΥΠΟ ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΚΟ
ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΟ
& ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΟ ΙΑΤΡΕΙΟ

Παντελής Αλεξ. Παπαδόπουλος
Χειρουργός Οφθαλμίατρος
Μέλος της Αμερικανικής Οφθαλμολογικής Ακαδημίας
ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΚΟ CHECK-UP - ΜΕΛΕΤΗ ΓΛΑΥΚΩΜΑΤΟΣ
ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΕΣ ΕΠΕΜΒΑΣΕΙΣ (ΚΑΤΑΡΡΑΚΤΗ ΜΕ ΥΠΕΡΧΟΥΣ,
ΓΛΑΥΚΩΜΑΤΟΣ, κ.α.)
ΟΠΤΙΚΑ ΠΕΔΙΑ - ΦΛΟΥΟΡΟΑΓΓΕΙΟΓΡΑΦΙΑ - LASER
ΥΠΕΡΧΟΙ (A-SCAN, ΒΙΟΜΕΤΡΙΑ) ΟΡΘΟΠΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΣΤΡΑΒΙΣΜΟΥ
ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑ ΚΕΡΑΤΟΕΙΔΟΥΣ - ΗΛΕΚΤΡΟΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ
ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΜΥΩΠΙΑΣ ΜΕ LASER - ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΦΑΚΩΝ ΕΠΕΦΗΣ
Για ραντεβού: Καθημερινά 10.00-13.00 & 17.30-20.30
Αγ. Αλεξάνδρου 10 & Ιριδός 1 Παλαιό Φάληρο
☎ 93.81.800 - 93.83.702 fax: 93.83.702

ARTEMIDIADIS

ΟΛΟΣ ΕΡΜΟΥ 4 ΣΥΝΤΑΓΜΑ 105 62 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛΕΦΩΝΟ: 3238555 3285535 3238777
ΟΛΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 3 ΣΤΟΑ ΚΑΛΛΙΓΑ ΣΥΝΤΑΓΜΑ
105 62 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛΕΦΩΝΟ: 3247043 3237030
ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΕΤΑΞΑ 18 ΓΑΥΔΑΔΑ
ΤΗΛΕΦΩΝΟ: 8945606 8942013 8942980 8981228

μητροπουλος
οπτικά φακοί επαφής ...για να βλέπετε
συνταγές όλων των ταμείων
Ι.Κ.Α - Ο.Τ.Ε - ΤΡΑΠΕΖΩΝ - Κ.Α.
κατάστημα 1ον Χαροκόπου 60 - Καλλιθέα
Τηλ. 95.88.744
κατ. 2ον Μαρκόπουλο Αττικής
τηλ. 0299 - 22442

spot optie
Α. ΚΑΣΤΡΙΝΟΣ - Γ. ΚΑΠΑΣΑΚΑΛΙΔΗΣ
Μαντζαριωτάκη 80 ΚΑΛΛΙΘΕΑ ☎ 95.12.288
Γρ. Αυθεντίου 49 Ανω Ιλίσια ☎ 77.57.716
Π. ΚΑΣΤΡΙΝΟΥ - Α. ΣΤΑΜΠΕΚΗ
Πατισίων 128 Αθήνα ☎ 82.28.708

ΟΠΤΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ
ΟΠΤΙΚΑ - ΦΑΚΟΙ ΕΠΑΦΗΣ
Διπλωματούχος Οπτικός
Ι. ΕΚΜΕΚΤΣΟΓΛΟΥ
Διευθ. Αγ. Δημητρίου 113, Μπραχάμι ☎ 97.55.532

ΗΛΙΑΣ Ν. ΜΑΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ
ΔΙΠΛ. ΧΗΜΙΚΟΣ ΠΑΝ. ΜΙΟΥ ΚΩΝ/ΠΟΛΕΩΣ
ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ -
ΠΟΤΩΝ - ΔΙΑΙΤΗΤΙΚΩΝ
Εγκρίσεις, άδειες Α.Χ.Σ., κατ' έφεσιν εξετάσεις
στα Γ.Χ.Κ., αγοράνομικά, αναλύσεις,
εντομοκτονίες - μυκητοκτονίες. Μελέτες παραγωγής,
συσκευασίας, συντηρήσεως, γνημιαύσεως,
κατατοπίσεως. Βιοχημική πείρα 22 ετών.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΣ 12 Π. ΦΑΛΗΡΟ ΤΗΛ. 98.46.820
FAX 98.46.835

Διπλωματούχος νοσοκόμα με πείρα, αναλαμβάνει υπεύθυνα κάθε είδους ενέσεις, παρακολούθη-
σει πιέσεως κλπ.

Αγ. Βαρβάρα 26 Π. Φάληρο ☎ 98.49.646 κα.Βιθή

Δρ. Ελευθέριος Α. Φερεκιδής
ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΩΤΟΡΙΝΟΛΑΡΥΓΓΟΛΟΓΟΣ
Μόνιμος επίκ. Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών
(Ωτορινολαρυγγολογική Κλινική
Ιπποκράτειου Νοσοκομείου)
Ειδικευθείς εις Δυτικήν Γερμανίαν
Ιατρείον: Σόλωνος 18, Κολωνάκι
Δέχεται: μόνο επί συνεντεύξει 6-8 μ.μ.
Δευτέρα - Τετάρτη - Πέμπτη.
Τηλ. Ιατρείου: 36.03.731, Οικίας: 72.91.070.

Ελευθερία Τσοκώνα - Μαζαράκη

Χειρουργός - Οδοντίατρος
Δέχεται καθημερινώς πλην Σαββάτου 10.00 - 13.00
και 18.30-20.30 επί συνεντεύξει
Φειδιππίδου 1-3 & Κηφισίας, Αμπελόκηποι
☎ 77.94.542 Ιατρ. 82.39.373 οικ.

Δρ. Φωκίων Σιδηρόπουλος

Χειρουργός - Γυναικολόγος - Μαιευτήρ
Δέχεται Δευτέρα - Τρίτη - Πέμπτη 5-8 μ.μ.
Σκουφά 36 Κολωνάκι - ΑΘΗΝΑ
☎ 36.10.274

Δρ. Τασία Β. Καρακανίδου

Χειρουργός Οδοντίατρος
Δέχεται καθ' εκάστην πλην Σαββάτου
και επί συνεντεύξει
Κ.Παλαμά 9 - Στάση Κλωναρίδου, Πατήσια
☎ 22.31.043 Ιατρ. 88.22.818 οικ.

Δρ. Μαρία Τζενάκη

Χειρουργός Οφθαλμίατρος
ΦΑΚΟΙ ΕΠΑΦΗΣ - LASER ΓΙΑ ΤΗ ΜΥΩΠΙΑ
Δέχεται καθημερινά με ραντεβού
ΙΑΤΡΕΙΟ: Αχιλλέως 86 Παλαιό Φάληρο
☎ 98.36.925

Γιώργος Σωτηρίου Στράντζαλης

Νευροχειρουργός
Ειδικός στις παθήσεις Εγκεφάλου
Νωτιαίου Μυελού, Σπονδυλικής στήλης
Μετεκπαιδευθείς στην Αγγλία και στις Η.Π.Α.
Συνεργάτης Διανγνωστικού - Θεραπευτικού Κέντρου Αθηνών ΥΓΕΙΑ
Σκουφά 32 Κολωνάκι Τηλ. 3629740-3606017
(Για επείγουσες καταστάσεις, όλο το 24ωρο,
Σάββατοκυριακά, γιορτές).
Πληροφορίες καθημερινά 17.00 - 20.00

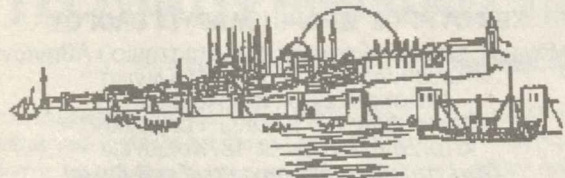
Δρ. Γεώργιος Παγόπουλος

Χειρουργός Οδοντίατρος
Δέχεται καθημερινώς εκτός Σαββάτου με ραντεβού
Διευθ.: Πιπίνου 18, στάση Αγγελοπούλου
Τηλ. 88.19.720

Κέντρο Φυσικοθεραπείας και Αποκατάστασης

Γεωργίου Αθ. Γουγούδη
Αποκατάσταση ορθοπεδικών, ρευματολογικών,
καρδιο-αναπνευστικών, νευρολογικών παθήσεων
Διευθ. Αφροδίτης 9 & Νηρέως Παλ. Φάληρο
Ραντεβού στα τηλ. 98.48.482 & 20.23.485 οικ.

ΑΝΑΖΗΤΟΥΝΤΑΙ οι κ.κ.ε Δημήτριος Δέδες του
Ευσταθίου, Ευτέρπη Δέδε, ή οι κληρονόμοι τους
και Ιωάννης Μαυρομάτης του Κωνσταντίνου,
Αντώνης Μαυρομάτης του Κωνσταντίνου, Ελένη
Μαυρομάτη του Κωνσταντίνου ή οι κληρονόμοι
τους, για σοβαρή υπόθεσή τους. Ας επικοινωνή-
σουν τηλεφωνικά με τους αριθμούς: 72.38.031 -
95.18.184 κ. Νικολαΐδη.

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ

Για την Πόλη, τον Πολίτη, τον πολιτισμό

Εκδότης - Διευθυντής: Μιχάλης Α. Βασιλειάδης
Ακροπόλεως 61, Καλλιθέα 176.75 ☎ 95.83.225
Ετήσια συνδρομή 1994: Για την Ελλάδα 89χ.2500
Για το εξωτερικό U.S.\$ 25.- Για Τουρκία ΛΤ.300.000
Τεύχη προηγούμενων ετών 89χ. 500 ή § 3.-
Οι συνδρομές εξωτ. πληρώνονται στην Ελλάδα σε 89χ.
Εμβάσματα - Επιταγές στο όνομα του εκδότη.
Τεχνική επιμέλεια: ΦΩΤΟΣΥΝ ΑΒΕΕ ☎ 36.10.035
Μοντάζ, Θεώρη Νιφλή ☎ 52.29.220
Εκτύπωση: Μ. Αθανασιάδης - Μ. Ανδρικού
Κολωνού 1 Αθήνα ☎ 52.42.757
Βιβλιοδεσία: Κ. Καραγιάννη
Επικούρου 20 Αθήνα ☎ 32.17.823
Διακπερώση αποστολής: Π. Καρατζά ☎ 52.40.323

DIMIDIS TOURS

Κηφισίας 68 - ΑΘΗΝΑ

☎ 69.27.240 - 69.27.241 - 69.29.838

ΕΚΔΡΟΜΕΣ - ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ

Ειδική προσφορά
Εισιτήρια Αεροπορικής
ΑΘΗΝΑ - ΠΟΛΗ - ΑΘΗΝΑ
Ξενοδοχία στην Τουρκία

Συνεχείς εκδρομές για:

Κωνσταντινούπολη, Προύσσα, Σμύρνη,
Ερεσσό, Πέργαμο, Τροία
Ειδικές εκδρομές για Καππαδοκία

Αεροπορικά εισιτήρια εσωτερικού - εξωτερικού
Ατμοπορικά εισιτήρια για νησιά και Ιταλία
Φθηνά εισιτήρια για Λονδίνο και Αμερική

ΤΑΞΙΔΙΑ - ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Διεύθ.: ΣΥΝΤΑΓΜΑ - Καρ. Σερβίας 7
Τηλ.: 32.31.362 - 32.25.408

ΜΑΚΡΙΝΑ TOURS

Διεύθ. Αρτάκης 3, Άνω Νέα Σμύρνη Πλ. Φάρου
☎ 97.14.808, οικ. 98.24.388

✓ Κάθε είδους εισιτήρια εσωτερικού-εξωτερικού

✓ Κρατήσεις ξενοδοχείων εντός και εκτός Ελλάδας

✓ Ταξίδια Τουριστικά-Επαγγελματικά

✓ Επταήμερη εκδρομή στην Κων/πολη, με υπερυψω-
μένο πούλμαν, ξενοδοχείο 4 αστέρων στην περιοχή
Ταξίμ, ημιδιατροφή και εξαιρετικό πρόγραμμα. Δρχ.
65.000. (Συμπεριλαμβάνεται εισιτήριο για τα Πριγκη-
πόνησα)

ΠΑΝΤΑΖΗΣ ΤΑΠΕΤΣΑΡΙΕΣ ΕΠΙΠΛΩΝ

ΚΛΑΣΣΙΚΑ ΚΑΙ ΜΟΝΤΕΡΝΑ
ΔΕΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΕΥΕΣ

Δουλειά υπεύθυνη και με γούστο
Τηλ.: 20.21.856

Διεύθ.: Στεφάνου Βυζαντίου 15,
Άγιος Λουκάς ΠΑΤΗΣΙΑ

PHILIPS

Το Σήμα...
με την μεγαλύτερη ΔΗΜΟΤΙΚΟΤΗΤΑ
σ' όλο τον κόσμο.

...προσφέρει ανέσεις, σιγουριά
και... όχι προβλήματα!!

Από ΚΟΥΖΙΝΕΣ, ΨΥΓΕΙΑ, ΠΛΥΝΤΗΡΙΑ,
ΕΝΤΟΙΧΙΖΟΜΕΝΕΣ ΣΥΣΚΕΥΕΣ,
ΤΗΛΕΟΡΑΣΕΙΣ, ΒΙΝΤΕΟ,
ΒΙΝΤΕΟΚΑΜΕΡΕΣ, ΣΤΕΡΕΟΦΩΝΙΚΑ,
ΦΟΡΗΤΑ ΘΕΡΜΑΝΤΙΚΑ...

μέχρι ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΣΙΔΕΡΑ, ΜΙΞΕΡ,
ΚΑΦΕΤΙΕΡΕΣ, ΑΝΕΜΙΣΤΗΡΕΣ, ΣΤΙΦΤΕΣ,
ΡΟΛΟΓΙΑ...

* Πάντοτε με την εγγύηση της προηγμένης
τεχνολογίας της PHILIPS

ΒΑΣΙΛΗΣ ΓΕΩΡ. ΚΑΣΑΠΟΓΛΟΥ

ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΣΥΣΚΕΥΕΣ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΠΙΣΚΕΥΩΝ
ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ (ΘΗΣΕΩΣ) 74, ΚΑΛΛΙΘΕΑ 176.76
☎ 95.60.522, 93.71.160-12, 95.80.470
ΤΗΛ. ΣΕΡΒΙΣ 93.71.163 - FAX 95.69.944

ΠΡΟΣΟΧΗ Ομογενές Γραφείο

με πείρα πολλών ετών, ευρισκόμενο εν Τουρκία, αναλαμβάνει
και διεκπεραιώνει με εχεμύθεια δίχως καμία προκαταβολή και
επιβάρυνση εξόδων, πάσης φύσεως κτηματικές και δικαστι-
κές υποθέσεις, εκκρεμότητες εφοριών, υποθηκοφυλακίων
(ταπού), αγοράζει ακίνητα ή μερίδια ακινήτων τοις μετρητοίς,
πληρωτέα ακόμα και εν Ελλάδι, Ελλήνων και Τούρκων υπη-
κόων και τακτοποιεί εκκρεμότητες συντάξεων εν Τουρκία.
Τηλ.: Αθήνα - 96.13.446 Τουρκία - (1) 24.94.135 (2)
24.55.228 και FAX 033/21192

ΤΑΠΕΤΣΑΡΙΕΣ ΕΠΙΠΛΩΝ ΠΑΝΤΟΣ ΤΥΠΟΥ

«Ο ΓΡΗΓΟΡΗΣ»

Διεύθ.: Παλαμειδίου 9 - Καλαμάκι
Τηλ. κατ. 98.37.078 - οικ. 93.82.705

ΠΡΟΣΟΧΗ

Ομογενές γραφείο με πείρα πολλών ετών ευρισκόμε-
νο στην Τουρκία, αναλαμβάνει και διεκπεραιώνει με εχε-
μύθεια, δίχως καμία προκαταβολή και επιβάρυνση εξό-
δων, πάσης φύσεως κτηματικές και δικαστικές υποθέ-
σεις, εκκρεμότητες εφοριών, υποθηκοφυλακείων
(ταπού), αγοράζει ακίνητα ή μερίδια ακινήτων τοις
μετρητοίς, πληρωτέα ακόμα και εν Ελλάδι, Ελλήνων και
Τούρκων υπηκόων και τακτοποιεί εκκρεμότητες συντά-
ξεων εν Τουρκία.

ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ
ΑΠΛΕΣ - ΖΩΓΡΑΦΙΚΕΣ - ΦΩΤΕΙΝΕΣ
ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΑ ΦΩΤΕΙΝΑ ΦΑΝΑΡΙΑ
ΜΕΤΑΕΟΤΥΠΙΕΣ - ΜΑΚΕΤΕΣ

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ

ΚΩΝΣΤ. ΣΑΒΒΑ 8 - ΠΑΤΗΣΙΑ (ΑΓ. ΛΟΥΚΑΣ) ΤΗΛ: 20.12.619

ΠΑΡΑΣΧΟΣ ΑΡΩΝΙΑΔΗΣ ΚΟΥΡΕΙΟΝ - ΚΟΜΜΩΤΗΡΙΟΝ

Ζησιμοπούλου 56 - Αμφιθέα Τηλ.: 94.27.502 - Οικίας 94.24.641

Miele

ΓΛΥΦΑΔΑ

ΜΕΤΑΞΑ 41, 1ος ΟΡΟΦΟΣ, ΤΗΛ: 89.40.922
(ΕΝΑΝΤΙ ΚΛΕΙΣΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟΥ)

ΕΠΙΠΛΑ ΚΟΥΖΙΝΑΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ
ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΔΥΤ. ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ Ε.Μ.Π. - ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΗΣ Ι.Δ.Γ.Σ.Α.

С.В. ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ ΚΑΙ ΦΟΡΗΤΑ
VIDEO - ΕΝΙΣΧΥΤΕΣ - ΗΧΕΙΑ DECK PIC-UP -
TUNER - ΚΕΡΑΙΕΣ UHF

ΣΤΕΡΕΟΦΩΝΙΚΑ Λεύκαρος ΣΤΑΕΜ Ε.Π.Ε.

ΠΩΛΗΣΗ: ΧΟΝΤΡΙΚΗ - ΛΙΑΝΙΚΗ

ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΗ 44 - ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛΕΦΩΝΑ: 52.40.780 - 52.33.023

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΤΑΒΕΡΝΑ ΑΜΦΙΘΕΑ

Δημήτρης Μούρος

Ομορφη χαρούμενη ατμόσφαιρα
Εκλεκτά μεζεδάκια από τον γνωστό σας μάγειρο
Γιώργο Χάρη

✓ Κάθε Παρασκευή και Σάββατο βράδυ μουσική
πρόγραμμα με μπουζούκι, κιθάρα και αρμόνιο.

✓ Σαββατοκύριακα και αργίες ανοικτά τα μεσημέρια

✓ Κλειστό κάθε Δευτέρα

Κρατήσεις ☎ 93.34.813

ΛΑΖΑΡΟΣ ΖΑΡΙΦΗΣ NIELEC

Ηλεκτρικές οικιακές συσκευές

Μεγάλη Εκθεση στη Νέα Σμύρνη
Ελευθερίου Βενιζέλου 79

Γιά πιά άρτια εξυπηρέτηση των πελατών του

Τηλ.: 93.34.142 - 93.59.015

T.V. COLOR - VIDEO - HI-FI

ΡΑΔΙΟΚΑΣΕΤΟΦΩΝΑ - ΨΥΓΕΙΑ

ΚΟΥΖΙΝΕΣ - ΠΛΥΝΤΗΡΙΑ ΡΟΥΧΩΝ

ΗΛ. ΚΑΛΟΡΙΦΕΡ - ΠΑΡΚΕΤΕΣΣ - ΜΙΞΕΡ

ΣΚΕΥΗ ΚΟΥΖΙΝΑΣ - ΡΑΠΤΟΜΗΧΑΝΕΣ

ΠΛΥΝΤΗΡΙΑ ΠΙΑΤΩΝ

Και άλλες πολλές διάφορες μικροσυσκευές οικ.

κής και προσωπικής χρήσεως

ΠΩΛΗΣΙΣ ΧΟΝΔΡΙΚΗ - ΛΙΑΝΙΚΗ

Τώρα και στο Παλαιό Φάληρο
ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΕΛΕΤΩΝ

«ΠΙΣΤΩΦ»

Το γνωστό από την Πόλη, στην Αγία Τριάδα Τμήμα
Γραφείο Τελετών «Πιστώφ» ανοίγει τώρα στην Αθήνα.
Θα βρείτε σ' αυτό ό,τι χρειάζεστε στις δύσκολες περι-
πτώσεις και ειλικρινή συμπαράσταση.

Αγ. Βαρβάρας 73 Α - Π. ΦΑΛΗΡΟ, Τηλ. 88.34.085 και
όλο το 24ωρο 98.37.785. Επίσης 98.38.801 Γραφείο
93.83.605

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΕΛΕΤΩΝ ΙΟΥΔΑΝΗ ΠΟΙΜΕΝΙΔΗ

Το παλαιότερο Γραφείο Τελετών
στο Παλαιό Φάληρο

κέρδισε την εμπιστοσύνη σας λόγω της πολυετούς
πείρας του και της ανθρωπίνης εξυπηρέτησης σας.

ΣΑΣ ΠΑΡΕΧΕΙ ΑΡΙΣΤΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ

ΟΛΟ ΤΟ 24ΩΡΟ

Αγ. Αλεξάνδρου 50, Π. Φάληρο

τηλ. γρ. 98.28.800 - 98.14.891 & οικ. 98.33.117

ΤΑ ΕΘΝΙΚΑ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΑΤΡΟΙ ΣΤΗΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ

ΤΟΥ ΦΩΚΙΩΝΑ ΣΙΑΠΡΟΠΟΥΛΟΥ

Τα σχέδια και οι σφραγίδες μας παραχεράθηκαν από τον κ. Αλέξη Μάββα και προορίζονται για τον τόμο των ενορηών της Ι. Αρχιεπισκοπής Κων/πόλεως

κατά καιρούς στα ιδρύμα-
τα όσο και γενικότερα
των Ελλήνων γιατρών
που εξάσκησαν το λει-
τούργημά τους στην
δύσκολη πολυεθνική κοι-
νωσία της Πρωτεύουσας
του Τουρκικού Κράτους.

Φέτος συμπληρώθηκαν 240
χρόνια από τότε που ιδρύθη-
κε το πρώτο μετά την Αλωση
νοσοκομείο της ελληνικής
εθνότητας στην Κωνσταντι-
νούπολη. Μια περιγραφή του
κοινωνικού πλαισίου του
Ελληνισμού στην Πόλη του
18ου αιώνα, είναι απαραίτητη
προϋπόθεση για την κατα-
νόηση της ιστορίας των νοσηλευ-
τιών μας.

α') Ιστορική Εισαγωγή

Το 1753 η Οθωμανική Αυτοκρα-
τορία είναι ακόμη επιβλητική.
Πριν λίγα χρόνια έχει ανακτήσει
δύο σημαντικές περιοχές: Την
Πελοπόννησο από τη Βενετία και το
Βελγιάδι από την Αυστρία. Το πιο
σπουδαίο όμως είναι, ότι έχει ταπει-
ν

νώσει στον Προύθο τη Ρωσία του
Μεγάλου Πέτρου, αποκλείοντάς
την από τις ακτές της Μαύρης
Θάλασσας, που παραμένει μια
τουρκική λίμνη).

Από το 1740 η Ευρωπαϊκή
Τουρκία ζει περίοδο ειρήνης. Παρ-
όλα αυτά ο ρυθμός της παρακμής
έχει επιταχυνθεί. Ας δούμε τις
αιτίες: πρώτα-πρώτα οι συνεχείς
πόλεμοι των προηγούμενων δεκαε-
τιών, οι επαναστάσεις, οι συχνές
αλλαγές στην εξουσία, οι καταχρή-
σεις στη διοίκηση. Οι τοπικοί πασά-
δες δυναστεύουν την ύπαιθρο και
τα χωριά ερημώνουν. Οι ραγιάδες
προσπαθούν να μετακινηθούν προς
τα αστικά κέντρα και κυρίως την
πρωτεύουσα. Σουλτανικοί ορισμοί
το εποσημαίνουν και επιδιώκουν να
τους στείλουν πίσω, στους τόπους
καταγωγής τους.

Ο πληθυσμός δεν έχει αυξηθεί
κατά την τελευταία πενηταετία.
Αιτίες αυτού του δημογραφι-
κού φαινομένου είναι οι πόλεμοι, οι
επιδημίες, ο υποσιτισμός - παρά την
επαρκή γεωργική παραγωγή - και το

ότι το μεγαλύτερο μέρος του πλη-
θυσμού ζει σε κατάσταση σκλαβιάς.
Το νόμιμο νοθεύεται από το κρά-
τος συστηματικά εδώ και μισόν
αιώνα.

Παράγονται και εξαγονται εκτός
από τα γεωργικά και μεγάλη ποικι-
λία προϊόντων βιοτεχνίας. Εδώ, ας
προσέξουμε κάτι: Υπάρχει ελευθε-
ρία στη διεξαγωγή του εμπορίου.
Το κράτος δεν έχει οικονομική
πολιτική και της κυρίαρχης φυλής
τα ενδιαφέροντα είναι κυρίως σε
άλλους τομείς.

Η Κωνσταντινούπολη είναι
ακόμη η μεγαλύτερη πόλη της
Ευρώπης. Οι κάτοικοι πλησιάζουν
τις εκατομμύριες χιλιάδες. Το τρίγωνο
της κύριας πόλης που ορίζεται από
τα τείχη και τη θάλασσα είναι
πυκνοκατοικημένο. Ο ορίζοντας
πέρα από τα πολύχρωμα, ξύλινα και
κεραμοδοσκέπαστα σπιτία, κυριαρ-
χείται από τα μεγάλα τζαμιά με
τους σουβλερούς μιναρέδες τους.
Αυτοί είναι που προκαλούν τη
μεγαλύτερη εντύπωση στους
ξένους ταξιδιώτες, καθώς υψώνο-

νται σαν πέτρινα κυπαρίσσια προς
τον ουρανό. Πλάι στους θόλους
(κουμπέδες) των μεγάλων τζαμιών,
αμέτρητα άλλα μικρότερα μολυβδό-
σκεπαστα ημισφαίρια ανήκουν στα
ιεροδιδασκαλεία (μεντρεσέδες), στις
κλειστές αγορές (μπεζεστένια) και
στους λουτρόνες (χαμάμ). Ανάμεσα
στο αμέτρητο πλήθος των μικρών
ξύλινων σπιτιών ξεχωρίζουν εδώ
και εκεί τα επιβλητικά κονάκια
βεζύρηδων και πασάδων, ξύλινα κι
αυτά.

Ομορφη εικόνα αλλά πολύ εφίμε-
ρη, γιατί κάθε λίγα χρόνια η φωτιά
κατακαίει ολόκληρες συνοικίες. Οι
καρμένες εκτάσεις γης μέσα σε ελά-
χιστα χρόνια καλύπτονται από και-
νούργια οικήματα. Η οικοδόμηση
γίνεται απαράλλαχτα με τον ίδιο
τρόπο. Πιστεύεται ότι το ξύλινο
σπίτι είναι υγιεινό, ενώ το λθόκτι-
στο θεωρείται υγρό. Είναι και ο
φόβος των σεισμών.

Η έλλειψη γης μέσα στα όρια της
Πόλης είναι τόση που αναγκάζει
σουλτάνους, βεζύρηδες και παντο-
δύναμες βαλνίτες σουλτάνες να
δημεύουν, να απαλλοτριώνουν και
εν ανάγκη να αγοράζουν ταπεινότε-
ρα κτίσματα ή καρμένες εκτάσεις
για να χτίσουν το τζαμί που θεω-
ρούν το τάμα της ζωής τους, ή το
μνασολείο τους (τουρμπε).

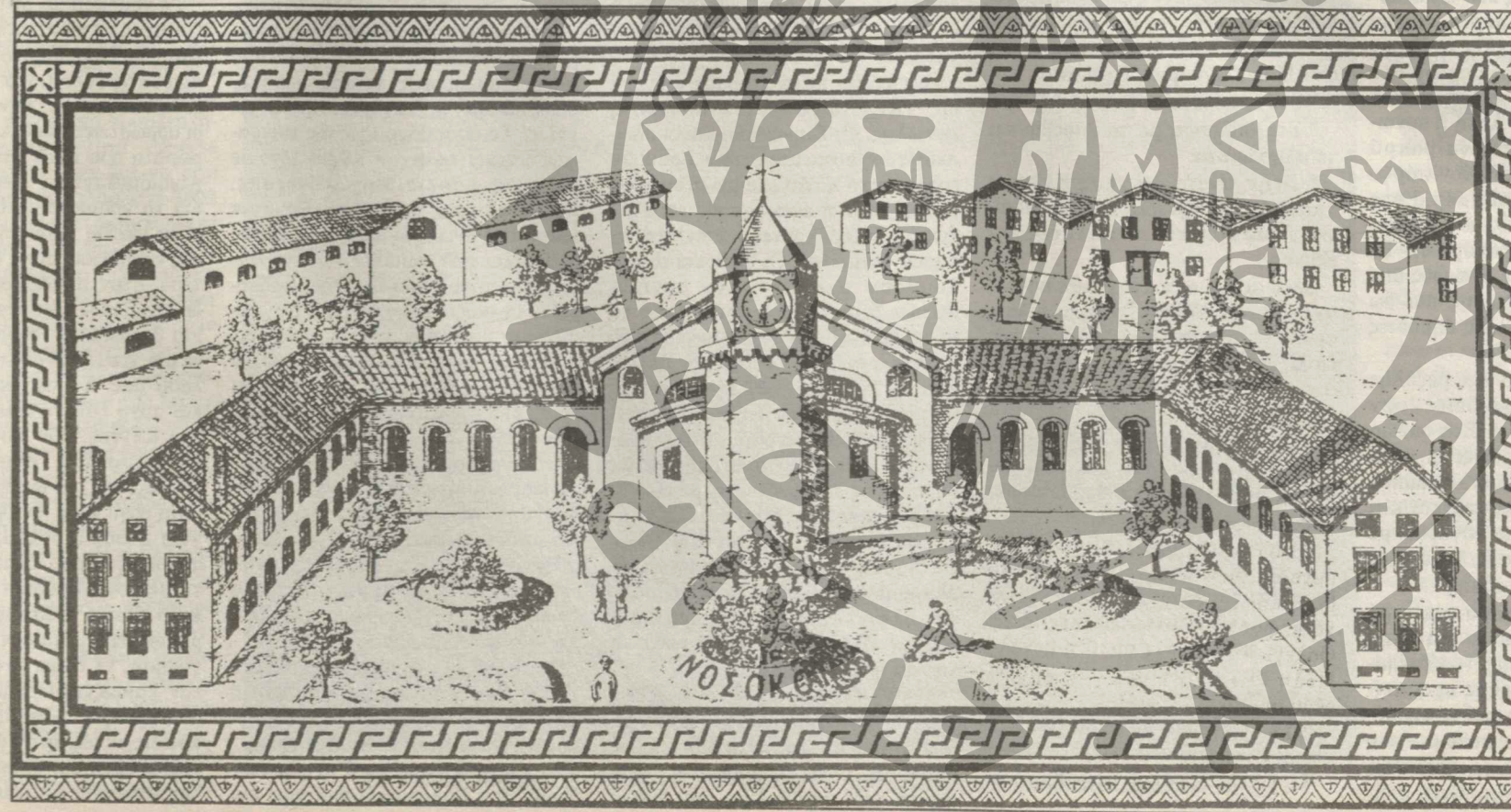
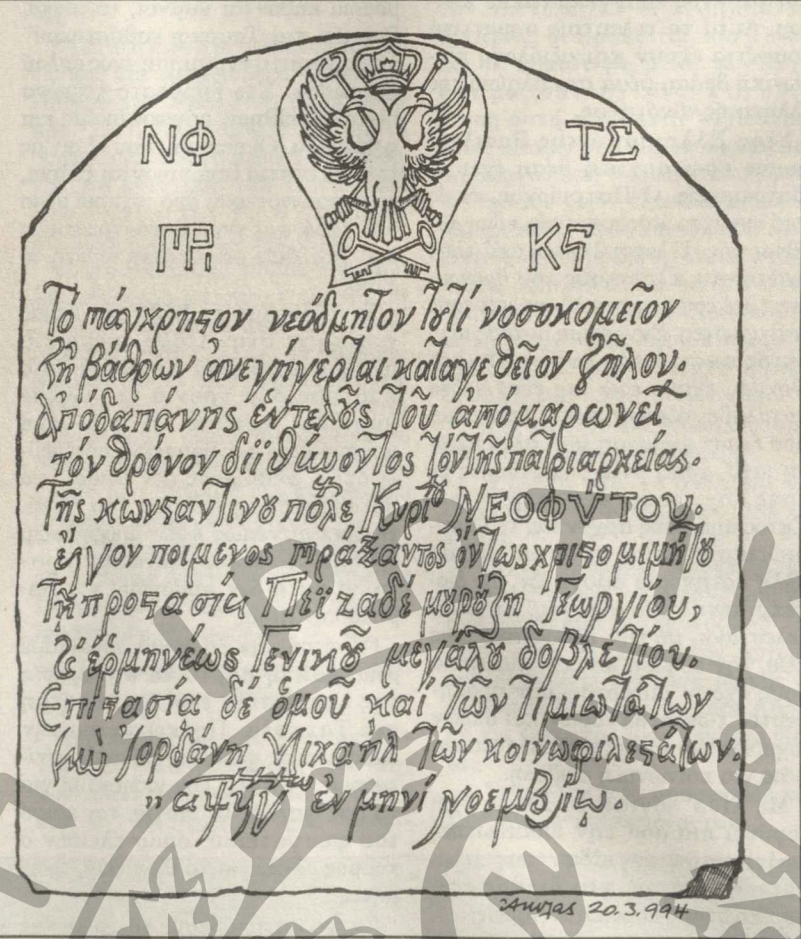
β') Τοπογραφική κατανομή των Ελλήνων κατοίκων της Πόλης τον 18ο αιώνα

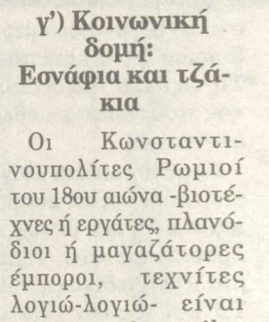
Από τους Έλληνες της Πόλης -
που αποτελούν το δεύτερο σε αριθ-
μό πληθυσμό μετά τους Τούρκους -
ένα σημαντικό μέρος δεν είναι
αυτοχθόνες. Έχουν μετοικήσει κατά
καιρούς από νησιά, Μικρασία και
Θράκη και από κάποιο σημείο του
Ελλαδικού χώρου. Ζουν κυρίως
κοντά στα θαλασσινά και χερσαία
τείχη. Η ακτή του Κεράτσειου Κόλ-
που από το Τζαμπαλί μέχρι το Μπα-
λατά και πιο πέρα, με το Φανάρι
στη μέση, έχει πυκνή ελληνική
παρουσία. Αλλάστε, στο Φανάρι
είναι από το 1600 εγκατεστημένο
το Οικουμενικό Πατριαρχείο.

Άλλοι πολυάριθμοι ομογενείς
πληθυσμοί βρίσκονται κατά μήκος
των τειχών της Προποντίδας:
Κοντοσκάλι, Βλάγκα, Ψωμαθεία.
Ανάμεσα στις πολλές ενορίες, ας
εξεχωρίσουμε τον Άγιον Κωνσταντι-
νόν των Καραμανλήδων. Μια σημα-
ντική επίσης περιοχή ζει σε περιοχές
κοντά στις πύλες στα χερσαία
τείχη, από το Επταπύργιο (Γεντή-
κουλέ) μέχρι

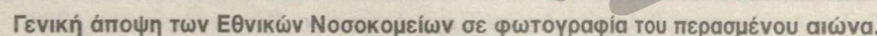
τον Κεράτσειο.
Προς εκείνη
την πλευρά,
πίσω από τα
άθικτα τείχη
της εποχής των
Κομνηνών,
πολλές ελλη-
νικές κοινότητες
έχουν σχηματι-
στεί, όπως μας
δείχνει αριθμός
των ναών.
Σημειώνουμε
την Παναγία
της Σούδας στο
Εγρή Καπού.
Ελληνικές γει-
τονίες είναι στο
Βελγιάδι, στο
Τοπ Καπού και
στα εξη Μάρμα-
ρα πιο μέσα.

Από τη μεριά
του Μαρμαρά,
τα χερσαία
τείχη στην
κατάληξη τους
σχηματίζουν το
κάστρο των

μεταβολές, ο Δημήτριος Μουρούζης, αδελφός του Γεωργίου και ιαξίός του, που θα μείνει στην ιστορία του νοσοκομείου σαν

δευτικό Σουλτάνο Δελμί Γ' εξασφαλίσει την έκδοση Αυτοκρατορικού Φερμάνου, όπου υποδεικνύεται η ανάγκη σπουδής της ιατρικής, επιτόπου και με μελέτη ανατομίας, όπως γίνεται στην Ευρώπη. Προτρέπει, επίσης, στην ίδρυση ιατρικού τμήματος στην ήδη λειτουργούσα Μεγάλη Σχολή. Διορίζεται ο ίδιος γενικός και ιοβόος Επίπτης των Νοσοκομείων. Υποδεικνύεται να γίνει πρόσληψη εμπειρών γιατρών στα Νοσοκομεία και να επεκταθούν τα υπάρχοντα χωρίς εμπόδια από τις αρχές. Επίσης, να μην υπάρξει αντίδραση αν στις χριστιανικές συνοικίες ανεγερθούν και άλλα νοσοκομεία. Όπως έχω πει προηγουμένως, μεγάλο πρόβλημα από τον καιρό της άλωσης ήταν η επισκευή εκκλησίας ή σχολείου. Επέκταση ή ανοικοδόμηση δεν επιτρεπόταν μέχρι τα μέσα του 19ου αιώνα.

Με την άδεια του Σουλτάνου και την ηθική ενίσχυση του Πατριάρχου, ο Δημήτριος Μουρούζης «Δημητρίος φερζαδές» όπως τον αποκαλεί το φερμάν, προχωρεί στο μεταρρυθμιστικό του πρόγραμμα. Επιλέγεται το Νοσοκομείο Γαλατά, που νοσηλευσε και τους περισσότερους ασθενείς, σαν κέντρο της όλης προσπάθειας. Για να κλείσει το χάσμα που το χωρίζει από τα δυτικοευρωπαϊκά πρότυπα της εποχής, διορίζει ως αρχίατρο τον ιταλό Pezzoni "που έχαιρε και μεγάλης υπολήψεως μεταξύ της υψηλής ομογενοῦς κοινωνίας" για τις νεωτεριστικές του ιδέες. Παράλληλα, για να ενισχυθούν τα οικονομικά του νοσοκομείου με σκοπό την κυριακή ανανέωση και τον εκσυγχρονισμό των εξοπλισμών γίνεται εκκλήση προς πολλές κατευθύνσεις.

Μετά το πρώτο σιγίλλιο του Μαΐου 1805 που διαπίστωνε την κακή κατάσταση του νοσοκομείου, έχουσε μόλις λίγους μήνες αργότερα -Νοέμβριο του 1805- το γράμμα του Πατριαρχείου προς τους ελληνοπλοιδάρχους και карабокураїους, το οποίο αναγγέλλει την αναδιοργάνωση της τους καλεί όταν διέρχονται με τα караβία τους από την Πόλη να προσφέρουν "έλεος και βοήθεια και να ρηθύνει οσπιτάλια", στα οποία νοσηλεύονται βεβαίως και άλλοι χριστιανοί "προπάντων όμως ναύται και γεμετζήδες, ενδεείς και άποροι και κακώς πάσχοντες". Τις ίδιες μέρες και ο Δραγουμάνος του Σιόλου, με γράμματά του στα νησιά καθορίζει το μέγεθος της συνεισφοράς για κάθε φορτίο. Γράφει επίσης για τον διορισμό εμπειρών γιατρών και ικανών νοσοκόμων, για την ανακαίνιση του νοσοκομείου που προσφέρει δωρεάν περίθαλψη.

Οι Υδραίοι και άλλοι νησιώτες παραμένουν αδιάφοροι. Το ίδιο κάνουν και στο συνοδικό γράμμα του 1806 που τους καλεί ανεξαρτήτως όλους "ρείσθες και карабокураїους" να εισφέρουν ώστε... "τοίς εν Κωνσταντινουπόλει και τους ξένους πτωχούς και μάλιστα ναύται και γεμετζήδες πρόχειρον είναι εισέρχονται". Ο Δραγουμάνος μάλιστα τους τονίζει ότι, αν δεν ενισχύσουν το νοσοκομείο, θα αδιαφορήσει για τις υποθέσεις των νησιών.

Παρά τις εκκλησίες και συγκεκριμένα απειλές, οι Υδραίοι προβάλλουν ως δικαιολογία ότι τα πλοία παραμένουν δεμένα και ότι η οικονομική κατάσταση των νησιών καθιστά αδύνατη την αποστολή χρηματικής ενίσχυσης. Ο Γεδεών, που ερεύνησε τα αρχεία πριν από ένα αιώνα, θεωρεί το αποτέλεσμα αυτής της επαίειας πενιχρό "άπαξ ή δις αναφέρεται ελάχιστον ποσόν" από δωρεές καπετάνιων.

Ανεξήγητη, εκ πρώτης όψεως, φαίνεται η αδιαφορία των νησιωτών για ένα ίδρυμα προοριζόμενο ειδικά για τη νοσηλεία των ναυτικών συμπατριωτών τους και μάλιστα όταν ανέκαθεν τις διαταγές των Δραγουμάνου του σιόλου τις εκτε-

λούσαν με μεγάλη προθυμία.

1) Η ανανεωτική προσπάθεια στο Νοσοκομείο του Γαλατά δεν ολοκληρώνεται

Αυτό το παράδοξο φέροισιμο των νησιωτών μόνο μια εξήγηση μπορεί να έχει: Τις πληροφορίες που είχε η κοινή γνώμη για την κατάσταση του νοσοκομείου εκείνα τα χρόνια. Όταν ο Pezzoni ανέλαβε τη διεύθυνση φαίνεται πως έγινε μια προσπάθεια για αναδιοργάνωση. Αυτό προκύπτει από τις καταχωρήσεις στο Κοινό Ταμείο, αλλά και ομιλούμεται και από τους επικριτές του. Θα παραθέσω αποσπάσματα του γιατρού Σέργιου Ιωάννου, που τα σωζόμενα γραφτά του τόν δείχνουν επιστημονα φωτοσμένο και νευμα πρακτικό. Για το συγκεκριμένο νοσοκομείο έχει τυπώσει το 1806 ένα φυλλάδιο που τιτλοφορείται: "Σύντομος διήγησις των εν τω Γαλατά, των γραικών νοσοκομείων αρτίως συμβάντων". Αναγνωρίζεται ότι ο Pezzoni συνετέλεσε στον εκσυγχρονισμό του νοσοκομείου. Ανοίξε παράθυρα, πλάτυνε τους κοιτώνες, έβαλε κρεβάτια με νέα στρώματα και σκεπάσματα.

«Διωρίσθησαν εις τον κάθε κοιτώνα υπηρέται (νοσοκόμοι) δια να επισκεπτόνται τους αρρώστους και να δίδωσιν εν καιρό τα ιατρικά βότανα. Εβάλθησαν κατά την συνήθειαν της Ευρώπης αριθμητικοί χαρακτήρες εις τα κρεβάτια. Ο δεύτερος ιατρός προσετάχθη να λαμβάνει εγγράφως το όνομα πάσχοντος, την πατρίδα, το γένος, την ηλικία κλπ.»

Διαφωνεί όμως στις επιλογές του: «Εξώσεν ευθύς όλους τους παλαιούς επιστάτας ως ανασίους. Το άπονονδον μίος το οποίον έτρεφε κατά των Γραικών, τον απετύφλωσε τόσον, ώστε δεν γνώρισε κανένα εξ αυτού του γένους άξιον να γίνη και δεύτερος ιατρός των νοσοκομείων» και προσλαμβάνει έναν επίσης Ιταλό τυχοδιώκτη.

«Αν και ευρίσκονται εις την Βασιλείουσαν νέοι Γραικοί επιστήμονες και ιατροί άριστοι περιελθόντες εις

فاریت وکرمی عظمت دہ بیوک ملت بخاریت دہ
ΤΟ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΚΑΙ Η ΓΕΝΙΚΗ
ΑΠΟΘΗΚΗ ΕΥΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΕΝ ΓΑΛΑΤΑ ΕΝΤΟΞ
ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΧΑΝΙΟΥ ΑΡ.57*58

ΤΙΜΗ ΠΑΡΑΔΕΣ 5
ΣΙΓΑΡΟΧΑΡΤΟΝ ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΟΝ ΤΩΝ
ΕΘΝ.ΦΙΛ.ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

Σχεδιάγραμμα των νοσοκομείων, όπως αυτό απεικονίζεται σε "σιγαροχαρτον προνομίουχον των Εθνικών Φιλανθρωπικών Καταστημάτων.

τας πλέον περιβοήτους της Ευρώπης ακαδημίας δια να διδασθώσιν εντελώς την τέχνην της Ιατρικής και Χειρουργίας και βεβαίως ικανοί να διοικήσωσιν το Νοσοκομείο του Γαλατά».

«Κατά δυστυχίαν ερριζώθη η πρόληψις ότι όσοι έρχονται εκ περάτων της οικογενείας, και ομιλούσι ξένην διάλεκτον, έχουσιν έμφυτον την σοφίαν».

Αφηγείται τον ηγεμονικό τρόπο που προσερχόταν ο Pezzoni στο Νοσοκομείο:

«Κατέβαιναν ο αρχίατρος δις της εβδομάδος έρπινος και συνοδευόμενος από τρεις δούλους και ένα διερμηνέα. Όταν εισήρχετο εις τους κοιτώνες των αρρώστων, προεπορευότο το στίφος υπηρέτων με θυμιάματα...οι ταλαίπωροι ασθενείς εραντάζοντο βεβαία ότι εισέρχεται αυτή ίδια η Αθανασία...»

Και συνεχίζει:

«Προ της ανακαινίσσεως του νοσοκομείου, μόλις απεθνήσκον εν δέκατον των αρρώστων. Μετά την μεταρρύθμισιν ο αριθμός υπερέβη

αυσηκρίτως τα όρια. Εξωθεύοντο δια μόνον τα ιατρικά φάρμακα υπέρογκα ποσά τα οποία δεν εχρησίμευαν εις άλλο παρά εις το να επιταχύνωσι τον θάνατον των αθλίων ομογενών μας...»

Ο Σ. Ιωάννου περιγράφει με τα μελανώτερα χρώματα τις θεραπευτικές μεθόδους του Ιταλού και καταλήγει:

«Πού ηκούσθη εις μικρόν νοσοκομείον περιέχον τεσσαράκοντα ή εξήκοντα αρρώστους να αποθνήσκουν τρεις και πέντε την ημέραν. Πολλοί των ομογενών μας βλέποντες την τόσην απόλειαν ήρχισαν να παραπονούνται. Το Γένος όλον έπειτα ήρχισε να κατακραυγάζη. Οι ίδιοι οι αρρώστοι (πράγμα ανήκουστον εις την ιστορίαν) έκαμαν πολλάκις ειδός αποστάσεις, συντρίβοντας τας φιάλας των ιατρικών των ενόπιων του Φαρμακοποιού και ζητούντες εκδίκησιν. Εις όλα ταύτα ο Αρχίατρος δεν απεκρίνετο παρά με ύβρεις και λοιδορίας καθ' όλου του Γένους».

Τα τεκμηριωμένα επιχειρήματα του γιατρού από άλλες πηγές αποκλείουν λόγους επαγγελματικής αντιζηλίας και υπερφιάλος χαρακτηρισμός του Ιταλού και η περιφρόνησή του προς τους Έλληνες συνέτειναν στο να απομακρυνθεί από τη διεύθυνση του νοσοκομείου. Να σημειωθεί ότι ο μισητός του Pezzoni για μόνο 9 μήνες από το 1805 ήταν 1577 γρόσια όταν το ίδιο διάστημα ο γιατρός του Επταπύργιου πληρώθηκε μόνο 180 γρόσια. Όλα αυτά απογοήτευσαν τον Δημ. Μουρούζη, που μικραμένος παραμέλησε τα ιδρύμα-

τα. Όσο για τα υπέρογκα έξοδα που αναφέρει ο Σ. Ιωάννου είναι αληθινά ότι οι παροχές στο Νοσοκομείο του Γαλατά το 1805 τετραπλασιάζονται όπως διαπιστώνεται από τα κατάστιχα του Κοινού Ταμείου. Επίσης επιβεβαιώνεται η θεραπευτική πολυφαρμακία του Pezzoni, γιατί το κοινό των φαρμάκων είναι εξαιρετικά υψηλό. Γενικά, το Νοσοκομείο του Γαλατά

έχει όλο αυτό το διάστημα (1805-1806) προνομιακή μεταχείριση είσοδου στα ελληνικά νοσοκομεία. Και όταν ο τομάρχης Valli χων και των τριών νοσοκομείων στα σοβάρ από πανώλη, ο Αυτός πρέπει να θεωρηθεί φυσικά ούτε πείδι να τον επισκεψαί εδω κατευθύνεται η ανανεωτική προσπάθεια Μουρούζη. Οι πολλοί ξένους γιατρούς θα ρη αναφορά γίνεται στα έξοδα με στην Κων/πολη που ήρθαν τη δημιουργία χώρου για ένα μελετήσουν την πανώλη. Τα μείον, τον εξοπλισμό του και τα έξοδα του White τελικά του ζωγραφικής για απεικόνιση παθήσεων ανατομικών παρατηρήσεων, μην ξεχνάμε ότι τη διδασκαλία της Υψηλής Πύλης κλείσθηκε ανατομική την υπεδείκνυε Επταπύργιο για να κάνει Σουλτανικό Φερμάν. Ο διάδοχος του Pezzoni δεν αναφέρεται ποτέ.

Τον Νοέμβριο του 1806 μια καση να συνεχίσει τις έρευνες, στρατηγική φωτιά αποπερνούσε 16 παραμένει για 38 ημέρες Νοσοκομείο του Γαλατά και αναεπταπύργιο ο Γερμανός γιατρεί τις οποίες προσπάθειες Rosenfeld, βεβαιώνοντας ότι εκσυγχρονισμού είχαν γίνει. Αφεί ένα αλάνθαστο προφύλαγεται λιθοκτιστο και αρχαίο μέσο για τη φοβερή αρρώ- λειτουργεί ξανά μόνο το Γεν. Τελικά μολύνεται και πεθαί- του 1814 με φροντίδα του Πατριάρ- σε 24 ώρες! του Κυριάλλου του Ε' και του μερ- τους τρεις γιατρούς ερευνη- λου διερμηνέα Ιακώβου Αργυρού άνερα, ο μεν Valli πιθανό- πούλου. Τα έξοδα εξασφαλίστην ενισχύθηκε οικονομικά από Μουρούζη. Για τον MacLean με προαιρετική εισφορά των ελλομοιού. Για τον MacLean μεν ορθοδόξων. Στις ενισχυόμενες ως πηγές της εποχής μαρμαρίνες ιπνακίδες που σώζον- εμπιστώθη εις το Μέγα Γραικι- γίνεται μνεία και του αρχιτέκτονα Νοσοκομείων" και τέλος για

Εις το νεοδύνητον αυτό οσπιτοκομείο υπάρχει σημείωσις λιον του Γένους Κάσσα του Κοινού "Έξοδα

Δια δαπάνης παγγενούς, πατριαρχείας Κυριάλλου, Ιακώβου τε πειθόμενους δεν αρκούσιν να εξα- λίζουν την περιθάλψη των

Επιστοσία θερμουργώ τριών νών, αλλά παρέχουν μέσα και ερευνητικούς σκοπούς, με την ανακάλυψη θεραπείας τους τον τρόπον.

Μία άλλη, στην αρχαία γλώσσ- ορίζει και ποιές αρρώστιες νοσηλεύονται. "Τύφοι πυρετός γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθενείας. Στο χάρτη του λώνεται η θέση των δύο πανω- μας νοσοκομείων.

1815 έρχεται στην Πόλη ο γιατρός Brayer. Θα μείνει κώττας το επάγγελμα δέκα χρό- α γράψει επίσης ένα αξιόλογο ο για την Πόλη, τα νοσοκομεία εις ασθεν

κού, ο Σάτρουπος του Ιερεμία, ο ουρολόγος Αλεξ. Παππάς, ο παιδίατρος Τιβέριος, οι Απέρης Σπανούδης, Γοβόλος, Κ. Ταχιντζής, Μακρής, Κελαϊδής, Κρητικός, Ζώτος κλπ.

Τον χρυσόν αιώνα του ελληνισμού έρχεται να ανακόψει το Νεοτουρκικό Κίνημα. Τα απατηλά κηρύγματα της ιδιότητας και της ελευθερίας στην αρχή ξεγελούν πολλούς δικούς μας. Το Κομινάτο όμως έχει άλλους σκοπούς. "Η Τουρκία ανήκει στους Τούρκους" είναι το πραγματικό σύνθημα. Ασκεί πολιτική καταπίεσης, κατάργησης δικαιωμάτων, προνομίων και εκτοικισμού. Στις εκλογές του 1908 ένας από τους 23 Έλληνες βουλευτές είναι ο γιατρός Ναρήλης που υπήρξε και έφορος των Ε.Φ.Κ.

Μεσοβαθύν χρόνια δύσκολα για τον Ελληνισμό της Πόλης. Οι βαλκανικοί πόλεμοι προκαλούν οικονομικό αποκλεισμό (το μπλοκάρισμα) και σκληρές ανθελληνικές διώξεις, που συνεπαγονται αναγκαστική έξωση πληθυσμών -πάνω από 200.000 καταφεύγουν στην Ελλάδα. Πολλοί γιατροί με Ελληνική ιδιότητα έχουν καταταγεί στον Ελληνικό στρατό. Κάποιοι επιστρέφουν, άλλοι δεν το τολμούν.

Στη διάρκεια του πρώτου παγκοσμίου πολέμου, οι Τούρκοι προβαίνουν σε συστηματικούς εκτοπισμούς πληθυσμών από τα παρτίδια προς το εσωτερικό. Οι αριθμοί ανέρχονται σε εκατοντάδες χιλιάδες. Οι νέοι στρατεύονται, σύμφωνα με το νέο σύνταγμα και στελέχονται σε τάγματα εργασίας. Πολλά κτίρια των Ε.Φ.Κ. επιτίθενται για τις πολεμικές ανάγκες, όπως και όλα τα μεγάλα μας σχολεία. Μια νέα επιδημία, ο εξανθηματικός τύφος, θηριώνει. Πεθαίνουν και πολλοί γιατροί. Στη Χρυσή Δέκα που είναι εντοχισμένη στο μεγαλύτερο στρατιωτικό νοσοκομείο της Ανατολικής Τουρκίας, στην Ερζερούμ, το ένα τρίτο των εγγεγραμμένων ονομάτων είναι Ελληνικά. Πρόκειται για τους υγειονομικούς αξιωματικούς-γιατρούς, φαρμακοποιούς που έπεσαν στο μέτωπο του Καυκάσου ανάμεσα στα 1914-18.

Κάποτε (Νοέμβριος του 1918) η Τουρκία νικείται. Υπογράφεται ανακωχή. Οι μεγάλοι του Κομιτάτου και υπεύθυνοι του πολέμου δραπετεύουν. Έχουν όμως ετοιμάσει μυστική οργάνωση αντίστασης, δικτυωμένη σ' όλη τη χώρα. Πικρή γνωριμία μ' αυτήν θα έχουμε τα επόμενα χρόνια. Η κατάληψη της Σμύρνης και η συνθηκολόγηση των Σεβρών, ανοίγουν ένα νέο κεφάλαιο. Ο Ελληνισμός της Πόλης βλέπντας πολλά από τα όνειρά του να πραγματοποιούνται, ζωντανεύει, πανηγυρίζει.

Κατά τη διάρκεια της Μικρασιατικής Εκστρατείας, οι Έλληνες της Πόλης δημιουργούν τον Κιανόκ Σναυρ. Προστατεύει ο γιατρός Φώτης Φωτιάδης. Εκτός από τις αποστολές και τα δέματα στο μέτωπο προσφέρουν ουσιαστικές υπηρεσίες, όπως ο Α. Μισιρλόγλου επιμελητής της χειρουργικής των Ε.Φ.Κ. και άλλοι.

ΚΥ) Μετά την ανταλλαγή (1924)

Με τη Μικρασιατική ήττα τα όνειρά διαλύονται. Οι συνέ-

πειες είναι τρομακτικές για τους 400.000 Έλληνες της Πόλης. Όσοι είχαν εκτεθεί πολύ, εγκαταλείπουν βιαστικά την Βασιλεύουσα κι ανάμεσα τους εκατοντάδες γιατροί, από την Πόλη αλλά και τον Πόντο, Μικρασία, Θράκη. Φεύγουν από τους τόπους που γεννήθηκαν, διέπρεψαν και κέρδισαν εκτίμηση και ευγνωμοσύνη, από ομοεθνείς και αλλοεθνείς.

Τον ουρολόγο Αλεξ. Παππά και τον Λαζαρίδη σε λίγο καιρό τους βρίσκουμε στην Αθήνα. Τον Μισιρλόγλου στη Θεσσαλονίκη. Στην Ελλάδα εξασκούν και διακρίνονται οι χειρουργοί Σάτρουπος και Πανόδης.

Άλλοι μένουν, δε θεωρούν ορθό να στερηθεί η Κων/πολη όλα τα στελέχη του Ελληνισμού. Συγκρατούν και όσους μπορούν. Θέλουν να πιστεύουν ότι και αυτή τη φορά η αλωση δεν είναι η οριστική. Με τη συνθήκη της Λωζάννης μόνο 103.000 Έλληνες παραμένουν στην Πόλη.

ΚΕ) Τελευταίες αναλαμπές (1930-1955)

Τα Ε.Φ.Κ. συμπτυγμένα και με το όνομα "Ρωμείο Νοσοκομείο Βαλουκλή" συνεχίζουν το έργο τους. Το 1924, μια απόπειρα του Παπά Ευθύμ να τα θέσει υπό έλεγχο, αποτυγχάνει. Βρίσκονται για την ώρα σε καλύτερη μοίρα, σε σύγκριση με τα άλλα ιδρύματα: Εμπορική Σχολή Χάλκης, Ελληνικός Φιλολογικός Σύλλογος που δημιουργείται ή τα εκπαιδευτήρια που στραγγαλίζονται μεθοδικά. Οι περισσότεροι από τους γιατρούς της προηγούμενης δεκαετίας συνεχίζουν την αποστολή τους: Σγουρδαίος, ο αρχχειρουργός, Κουρεμένος και Κερίσογλου, παθολόγοι, Ζηλανάκης και Κώνος, ψυχίατροι, Πρινάρης, φυσιολόγος, Αλεξιάδης, οφθαλμίατρος, Κουκούλης, ωτορινολαρυγγολόγος, Βαρσάμης, μικροβιολόγος, Ανανιάδης, ακτινολόγος για να αναφέρω μόνο τους διευθυντές κλινικών ή τμημάτων.

Το 1927 συμπληρώνονται 25 χρόνια προσφοράς του Τομ. Σγουρδαίου στο ίδρυμα. Το ιατρικό σώμα αποφασιζει να γιορτάσει αυτή την επέτειο. Η Εφορεία συμφωνεί η τελετή αυτού του Ιωβηλαίου να γίνει στο Νοσοκομείο, σε ευρύ κύκλο. Ακόμη να εντοχισθεί αναμνηστική πλάκα στο διάδρομο των χειρουργείων. Στην εκδήλωση προσέρχονται, εκτός από τους εν ενεργεία και παλαιότερους γιατρούς του ιδρύματος, εκπρόσωποι πολλών ξένων νοσοκομείων της Πόλης και καθη-

γητές του Πανεπιστημίου Σταμμούλ.

Την έναρξη κήρυξε ο τότε πρόεδρος της Εφορείας γιατρός Φερμάνογλου που αποκάλυψε και την εντοχισμένη ορειχάλκινη πλάκα. Ανάλυση του έργου που συντελέστηκε σ' αυτά τα 25 χρόνια έκανε ο βοηθός της χειρουργικής Σ. Στεφανόπουλος. Μίλησαν και πολλοί άλλοι.

Σ' όλους αυτούς, απάντησε μια μία ωραία αντιφώνηση ο τιμώμενος, που αναρωτήθηκε γιατί του γίνεται αυτή η τιμή, μια που μόνο το καθήκον του έχει εκτελέσει. Πιστεύει ότι υπερβάλλουν οι ομιλησιαντες που περιέγραψαν το έργο του, αλλά αυτό δεν τον εμποδίζει να τους ευχαριστήσει θερμά.

Η ωραία και καλοδιοργανωμένη τελετή ήταν πρωτοφανής για τα νοσοκομεία μας και στεφάνωσε με τον προσήκοντα τρόπο μια άξια και θριαμβευτική σταδιοδρομία. Οι εφημερίδες της εποχής γράφουν:

"Μετά το τέλος της συγκεντρώσεως οι προσκεκλημένοι εκλήθησαν εις πλουσιώτατον κυλικείον, όπου με τας ευχάς και τα συγχαρητήρια έρρευσαν άφθονος ο καρμάντης".

Η ελληνιστική προσέγγιση του 1930 δημιουργεί νέες ψευδαισθήσεις. Οι δοκιμασίες ξαναρχίζουν αμέσως μετά. Το 1933 απαγορεύεται η εκάσκη αρκετών επαγγελματιών σε αλλοδαπούς. Για τους Έλληνες υπηκόους αυτό αντιβαίνει στους όρους της συνθήκης της Λωζάννης. Η τότε κυβέρνηση Π. Τσαλδάρη, αντί να διαμαρτυρηθεί έντονα, εκλιπαρεί να εξααιρεθούν τουλάχιστον οι ελάχιστοι -Έλληνες υπήκοοι- γιατροί. Νέες παραβάσεις συμφωνιών ακολουθούν το 1935. Διορίζεται ο Παπα-ευσθυμικός δικηγόρος Σταμάτης Πουλόγλου ή Ζιχνί Οζνταμάρ, μοναδικός διακριστικός (τεκνονεβελής) του Νοσοκομείου, υποκαθιστώντας την εκλεγμένη από τις κοινοτικές Εφορείες. Οι περισσότεροι γιατροί απομακρύνονται ή εξαναγκάζονται σε παραίτηση. Το Νοσοκομείο αποξενώνεται από τη Ρωμιοσύνη και πέφτει σε μαρasmus. Ο Σταμάτης διορίζεται και βουλευτής. Ο άλλος ομογενής βουλευτής είναι ο γνωστός ωτορινολαρυγγολόγος Νικ. Ταπτάς. Το 1943 με τον ανελέητο φόρο περιουσίας (Βαρλίκ), που στόχευε στην οικονομική εξόντωση των μεμονωμένων, το Νοο. Βαλουκλή υποχρεώνεται να καταβάλει 60.000 λίρες Τουρκίας, ποσό τεράστιο αν συγκριθεί με τις 2.000 λίρες Τουρκίας που πλήρωσε το πλούσιο

και πολυτελές Αμερικάνικο Νοσοκομείο.

Με τη νίκη των συμμάχων ο "επιτίθεις ουδέτερος" η Τουρκία, προσηγορεύεται ότι συμμορφώνεται με τις δημοκρατικές αρχές των νικητών. Το 1947 αποδίδονται, μετά από ενέργειες, τα Νοσοκομεία στην Ελληνική Κοινότητα. Γυρνά και ρημαγμένα. Η ακίνητη περιουσία τους έχει ελαττωθεί κατά πολύ με την αμφισβήτηση πολλών τίτλων ιδιοκτησίας και απαλλοτρίωση αρκετών ακινήτων.

Ο Ελληνισμός της Πόλης, ξαναβρίσκει το παλιό του θάρρος. Τα Νοσοκομεία ανακαινίζονται, επεκτείνονται και εξοπλίζονται. Το βουλευτή γιατρό Ταπτά, τον έχει διαδεχθεί ο παιδίατρος Φακισέλλης το 1945. Ένας τρίτος γιατρός, ο ψυχίατρος Κώνος, είναι βουλευτής μεταξύ 1946 και 1950. Πλάι στους λίγους παλαιότερους γιατρούς που παρέμειναν κατά τα χρόνια της Παπα-ευσθυμικής κλίμακας, νέοι ομογενείς γιατροί επανδρώνουν το Νοσοκομείο που ξαναβρίσκει την προτιμή του αήγλη. Μέσα στα 20 χρόνια που ακολουθούν τα κτίρια "ανεγειρόνται εκ βάθρων", οι δύο ψυχιατρικές κλινικές, το Σκουλοδείο οφθαλμιατρείου, τα εργαστήρια, οι οικίσκοι ψυχοπαθών.

Εκτενείς δε επισκευές γίνονται στα υπόλοιπα. Στη θέση της ερειπωμένης Χαριτωνίδειου αθουσας που καταδαφίζεται, χτίζεται ένα επιβλητικό κτίριο που συγκεντρώνει τις διοικητικές υπηρεσίες, τα εξωτερικά ιατρεία και μια ευρύχωρη αίθουσα για διαλέξεις και εκδηλώσεις. Κάθε χρόνο μετά το Πάσχα, γίνεται στη μονή της Ζωοδόχου Πηγής, Πατριαρχική λειτουργία και επακο-λυνθεί γεύμα και η ανάγνωση της λογοδοσίας της Εφορείας, παρουσία και των αντιπροσώπων των ελληνικών κοινοτήτων.

ΚΕ) Επιλογές

Σ' αυτή την κατάσταση παραπληντικής ημερίας που από πίσω της διαφαίνεται ο καιροσκοπισμός του Τουρκικού κράτους, ζει η Πολιτική Ρωμιοσύνη, μέχρι το 1955. Στην ανακίνηση του Κυπριακού βρέθηκε η αφορμή για το τελικό ξεκαθάρισμα λογαριασμών, που ξεκινά με τα γεγονότα 6-7ης Σεπτεμβρίου, της ίδιας χρονιάς.

Τα Ε.Φ.Κ., που όπως διαμορφώθηκαν τον 20ό αιώνα είχαν σκοπό να εξυπηρετήσουν το σύνολο των δύο εκατομμυρίων που αποτελούσαν οι Έλληνες της Πόλης, Θράκης, Πόντου, Μικρασίας, από το 1923 έμειναν με τους 110 χιλιάδες Ρωμιο-

γεύση
palet

στη
ζαχαροπλαστική

Διευθ. Θουκυδίδου 50 Καλαμάκι.
Τηλ. 98.28.154

είναι η γλυκιά σας
απόλαυση

Patisserie
Violette

Διεύθυνση
Μ. ΚΟΡΔΕΛΙΔΗΣ

Λ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ 4 - ΚΑΛΑΜΑΚΙ ☎ 98.33.919

BELLE VUE
Patisserie - Confiserie

ΟΤΙ ΚΑΛΥΤΕΡΟ ΣΤΑ ΓΛΥΚΑ

Διεύθ. Αγ. Σοφίας 113 - Ανω Νέα Σμύρνη
☎ 93.44.064

ΕΥΡΟΗΡΟΜ

ΡΩΜΑΤΑ - ΣΙΔΗΡΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ
Ελευθ. Τασσής & Σια ε.ε.

Οικίσσης Πλακεντίας 149- Χαλάνδρι.
ΤΗΛ.: 63.98.078

ΡΩΜΑΝΟΣΟΓΛΟΥ
ΠΑΝΤΕΛΗΣ

✓ ΑΛΟΥΜΙΝΟΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ,
✓ ΣΙΔΗΡΟΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ,
✓ ΠΑΤΑΡΙΑ.
ΕΠΙΣΚΕΥΕΣ ΣΥΝΑΦΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ
ΤΗΛ. 95.24.060

ΘΩΜΑΣ ΒΙΤΑΛΗΣ
ΜΟΝΩΤΙΚΑ ΥΛΙΚΑ

Καλοβάμβακας, Armaflex, Ricofon
και άλλα είδη μονώσεως

Κρέοντος 79 - Κολωνός
☎ 51.44.238 - 51.48.592

CROCODILE

Βιοτεχνία Δερματίνων Ειδών

Πώληση: Χονδρική / Λιανική
Ώρες λειτουργίας: Καθημερινές 8.00 - 20.30

☆☆☆
Εργαστήριο και Εκθεστή:
ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ (ΑΣΛΑΝΟΓΛΟΥ) 126 - ΚΑΛΛΙΘΕΑ
ΤΗΛ & FAX: 95.14.093

☆☆☆

Είδη κατάλληλα για ΔΩΡΑ - Τιμές Βιοτεχνίας
Βολιτσες, Τσάντες, Χαρτοφύλακες, Τσαντάκια, Πορτοφύλια, Σακ-Βουαγιάζ, Σχολικές Τσάντες, Ζώνες, Γάντια.

ΧΡΗΣΤΟΣ

ΙΝΕΠΕΚΟΓΛΟΥ

Αθηνάς 11 Μοναστηράκι Τηλ. 32.19.092
Αλυσόπριονα Βενζινοκίνητα **HOMELITE**
Μηχανές Γκαζόν **MC CULLOCH**
BOSCH - Ηλεκτρικά Εργαλεία
Ερασιτεχνικά Μηχανήματα **BLACK & DECKER**
Ηλεκτρογεννήτριες - Κομπρεσέρ
Εργαλεία Τεχνιτών **PEUGEOT**

ΠΡΑΤΗΡΙΟ

ΒΟΚΤΑΣ
"ο αλέξης"
ΑΓ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ 16 - Π. ΦΑΛΗΡΟ
☎ 9816 890

ΝΩΠΑ ΚΟΤΟΠΟΥΛΑ

&
ΚΑΤΕΨΥΓΜΕΝΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ:
• κρέατα • ψάρια
• πίτσες • φύλλο κρούστας
• λαχανικά • σφολιάτα κ.λ.π.
Διαθέτουμε και τροφές για σκύλους

και μην ξεχνάτε...
το κατεψυγμένο είναι **ΦΡΕΣΚΟ**
ΕΚΤΕΛΟΥΝΤΑΙ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΕΣ ΚΑΤ' ΟΙΚΟΝ

ΤΡΟΦΟΔΟΣΙΑ

ΟΠΩΡΟΛΑΧΑΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΦΡΟΥΤΩΝ
σε Εστιατόρια, Ταβέρνες, Κερμαμπισίδια,
Ζαχαροπλαστικά και σπιτία
ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΟΥΡΕΜΕΝΟΣ
Τηλ. Παραγγελίας 93.58.134 (18.00-20.00)
και 83.18.846 λοιπές ώρες
ΤΙΜΕΣ ΣΥΜΦΕΡΟΥΣΕΣ
Διεύθ. Γενναίου Κολοκοτρώνη 13-15 ΚΟΥΚΑΚΙ

Βιβλία - Βιβλιοθήκης
ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΕΙΑ

Αγοραί - Πολύκερς
Ελληνικά και ξένα σφραγισμένα και ασφράγιστα
Κ. Θεοχαρίδης, Α. Παπάγου 98 - ☎ 77.74.850

Φίλοι συνδρομητές,

Όσοι από σας μένουν στις περιοχές Π. Φαλήρου, Αλίου, Ν. Σμύρνης, Καλλιθέας και κέντρου Αθηνών έχουν ήδη πιθανότατα δεχθεί την επίσκεψη του εισπράκτορα της "Ε" και έχουν εξοφλήσει τις συνδρομές τους. Τους ευχαριστούμε.

Οι συνδρομητές που δεν έχουν ακόμη δεχθεί την επίσκεψη του εισπράκτορα και μένουν στις περιοχές αυτές ή και πέραν των ορίων που αναφέρουμε παραπάνω, μπορούν να στείλουν τις συνδρομές τους (1.500 δρχ. 1991 και από 2.500 δρχ. για 1992, 1993 και 1994) στο όνομα του εκδότη στη διεύθυνση της εφημερίδας. Φυσικά είναι αυτονόητο ότι μπορούν να κρατούν τα έξοδα αποστολής από το ποσό της οφείλης.

Υπενθυμίζουμε ότι η "Ε" δεν επιχορηγείται από ποτέ -νά και κανένα, γι αυτό και βασίζεται μόνον στις συνδρομές σας.

27 χρόνια
προσφορά
δροσιάς

ΚΛΙΜΑΤΙΣΤΙΚΑ
ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ

ΑΥΤΟΚΙΜΑ
Λαγίας

ΙΩΑΚΙΜ Σ. ΛΑΓΙΑΣ Α.Ε.
Λεωφ. Αμφιθέας 85, 175 64 Π. Φαληρο, Τηλ.: 9832053 - 9848468, Fax: 9817878

ΔΡΟΣΙΑ
ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ!

ΒΙΟΚΕΡ

Θ. ΧΑΤΖΟΓΛΟΥ

ΟΛΑ ΤΑ ΕΙΔΗ ΚΕΡΙΩΝ

ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΑ - ΑΠΟΣΜΗΤΙΚΑ - ΑΡΩΜΑΤΙΚΑ
ΠΑΣΧΑΛΙΝΕΣ ΛΑΜΠΑΔΕΣ -
ΛΑΜΠΑΔΕΣ ΓΑΜΩΝ-ΒΑΠΤΙΣΕΩΝ -
ΚΕΡΙΑ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ - ΛΑΜΠΑΔΕΣ ΤΑΜΑΤΑ
ΠΩΛΗΣΗ ΧΟΝΔΡΙΚΗ - ΛΙΑΝΙΚΗ
Εκθεσις: Αγ. Φωτεινής 49 Ν. Σμύρνη Τηλ. 93.31.967
Εργαστ.: Τριλόου 8 Ν. Σμύρνη, Τηλ. 93.59.551
Γρυνάρη 92 - 94 Καλλιθέα. Τηλ.: 95.98.049

Δεν είναι τάβλι...
Είναι κόσμημα...
Χειροποίητο,
παρδοδοσιακό.
...Αποκτήστε το!

ΦΩΤΟ VIDEO ΣΟΥΛΑ
(Από το 1976)

Λάζαρος Γ. Ισταυρίδου
Αναλαμβάνουμε τη φωτογράφιση και βιντεοσκόπηση των πιο ευτυχισμένων στιγμών της ζωής σας όπως, αρραβώνες, γάμοι, βαπτίσεις, με τα τελευταία μηχανήματα και με εκπληκτικές τιμές. (Βαπτίσεις από 35000, γάμοι από 60000, αρραβώνες από 60000.)
Διεύθ. Πλ. Αγ. Ελεούσας 4, Καλλιθέα Τηλ. 95.89.571
Θησείας 216 Πλησίον Ζαχ/στείου Δελφολάνη-Τριγύρη

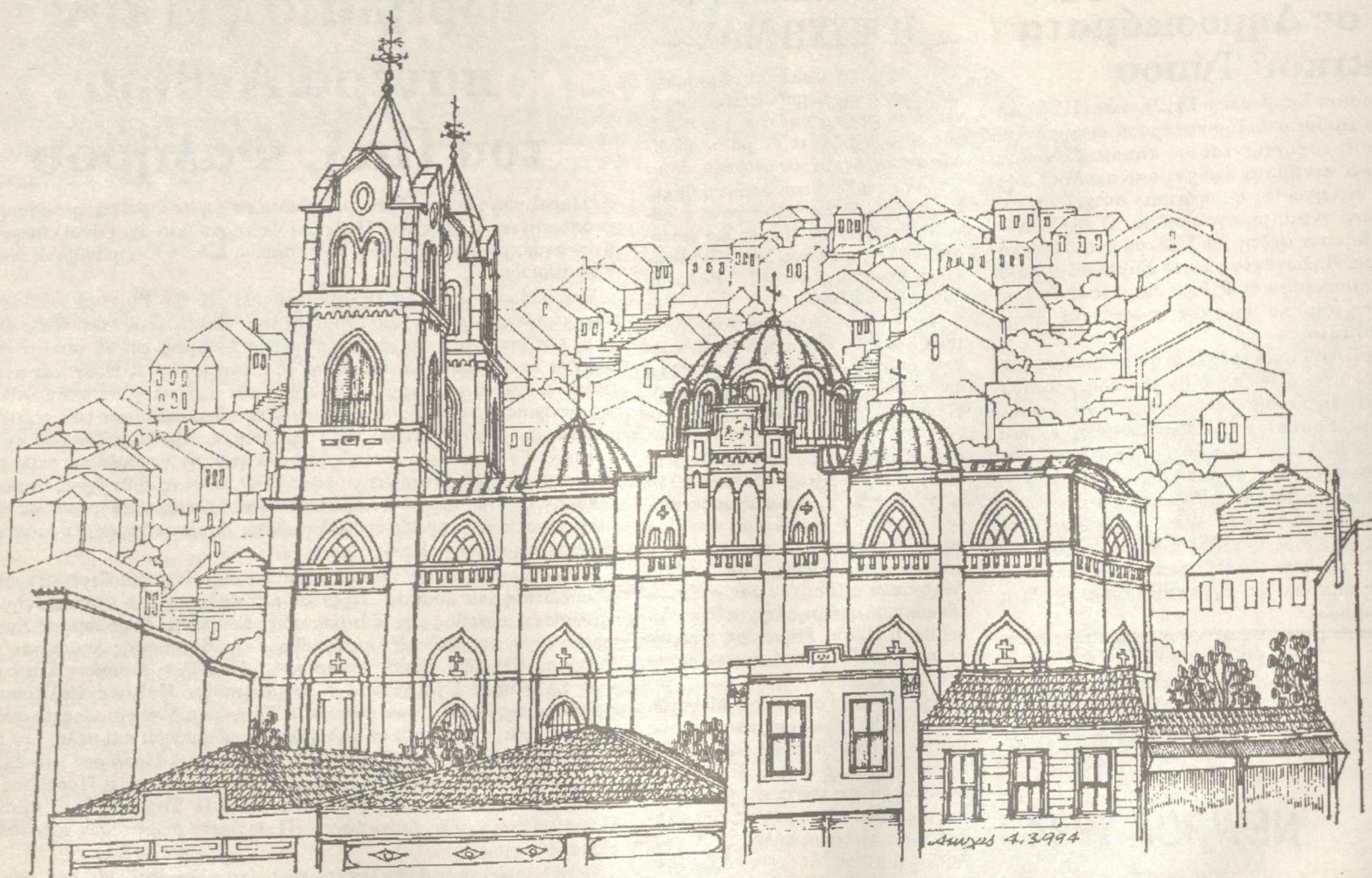
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ ΣΑΣ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ
Τους καλύτερους δρόμους
για τα ακίνητά σας στην Πόλη
τα εξασφαλίζουμε εμείς.
Μην αποφασίσετε
πριν μας συμβουλευθείτε
Τηλ. 36.21.183 - 36.16.703

ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ
Λόγω οικονομικής ανάγκης, ηχογράφ. κασέτες, με τα τελευταία μηχανήματα ήχου, και κατόπιν δικής σας επιλογής! Εάν ψάχνετε κομμάτια χρόνια και χρόνια ΤΑΡΑ ΝΑ Η ΕΥΚΑΙΡΙΑ Ξένο ρεπερτόριο 1950-1994 (Σπάνια κομμάτια) από ΤΕΡΑΣΤΙΑ ΣΥΛΛΟΓΗ 50.000 ΔΙΣΚΩΝ και 4.500 CD JAZZ, SOUL, ROCK, POP, COUNTRY, OLDIES 50's, 60's and 70's)
Ο ΠΙΟ ΚΑΘΑΡΟΣ ΗΧΟΣ ΣΕ ΟΛΗ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ
ΑΜΕΣΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ. Τηλ.: 49.50.663 (16.00-18.00)
ΕΙΔΙΚΗ ΤΙΜΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΕΡΑΚΛΗΔΕΣ ΚΩΝ/ΠΟΛΙΤΕΣ

Οι γιατροί του νοσοκομείου στον κήπο γύρω στα 1926.
Μεταξύ των καθηστών διακρίνονται οι Κώνος, Κουρεμένος, Σγουρδαίος, Ζηλανάκης, Βαρσάμης, Πρινάρης, Κουκούλης, Αλεξιάδης κ.α.

ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΕΣ ΡΟΔΟ, ΚΥΠΡΟ, ΙΣΡΑΗΛ, ΑΓ. ΤΟΠΟΙ.
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΑ ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΟΛΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ.

Πρός ναός Ευαγγελιστρίας στην πρόποδες των Ταταούλων.

ΓΙΟΡΤΑΖΟΝΤΑΣ ΤΑ 100 ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΑ

Ιερός Ναός Ευαγγελιστρίας, προπόδων Ταταούλων

Ο Ιερός Ναός της Ευαγγελιστρίας θα εορτάσει φέτος, εκεί στους πρόποδες πάντα των Ταταούλων, τα εκατό χρόνια της εκ βάθρων ανοικοδόμησής του. Δεν υπάρχει αμφιβολία πως πολλοί από τους αναγνώστες της "Ε", πρόφτασαν, έστω και σε χρόνους παιδικούς, να συνοδοιπορήσουν με τις ατελείωτες συστοιχίες των πιστών και όλη εκείνη τη ρωμιοθάλασσα που σπεύδοντας από κάθε άκρη της Πόλης, κατηφόριζε γιορταστικά κατά τον εσπρινό τα καλντεριμωμένα στενοσόκακα της Περσίας και τις κατωφερικές της Ακάρτσας του Αγίου Δημητρίου· αλλά και να γευτούν αργότερα, μέρα με τη μέρα, χρόνο με το χρόνο, την απρόσμενη αλλοτρίωση των πραγμάτων με τον μαρασμό και την ερήμωση κατά την τραγική πρόσφα-

τη έξοδο της Πολίτικης Ρωμοσύνης. Να θυμήσουμε ακόμα πως σε χρόνους αρχαίους, βυζαντινούς, πάγκανους σύναξη και πανήγυρις ετελείτο από τους Γραικορωμαίους στον λαμπρό ναό της Θεοτόκου των Χαλκοπρατειών με τις χρυσόχαλκες πόρτες, κτίσμα κατά το Πασχάλιο Χρονικό της Πουλχερίας το 450. Προσερχόταν μάλιστα, κατά τα γραφόμενα του Πορφυρογεννήτου, και ο αυτοκράτωρ εν πομπή με όλη του την επίσημη ακολουθία των παλατινών.

Πρώτος ο Σκαρλάτος ο Βυζάντιος το 1862, στον δεύτερο τόμο της Κωνσταντινουπόλεώς του, μας πληροφορεί πως αναγειρόταν κατά τις μέρες εκείνες και «περί το παρόχθιον του χειμάρρου του Κασίμ-πασσά»,

ναός μικρότατος εις μνήμην του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου. Σχηματιζόταν δε το ορμητικό εκείνο ρέμα από τα ύδατα των βροχών αλλά κυρίως τους ανοικτούς τότε οχετούς που κατηφόριζαν, ρυάκια ασταμάτητα, από τους γύρω λόφους των Ταταούλων ή Ταταούλων -τα Stabulum των Γενοβέζων του Γαλατά- και, ανατολικά, τις πλαγίες του Σταυροδρομίου και τις ακρολοφίες του Τεπέ-μπασι. Η λαγκάδα που διέσχιζε ο χειμάρρος αυτός του Κασίμ-πασσά, κατάφυτου άλλοτε έλεγαν από κερασιές, ονομαζόταν για τον λόγο αυτό Κερασχωρίον ή Κερασχωρί, μια ονομασία ειδηλλιακή που αργότερα μεταπονήθηκε σε Κερατσοχώρι ή Κερατοχώρι, από τον εδώ συνοικισμό κατά το 1810 «γυναιών φαυλοβίων»

και την συρροή έκτοτε στα περίξ καταγώγια των Ρωμιών και Βουλγάρων καπήλων, «του μάλλον διεφθαρμένου όχλου» της αχανούς Οθωμανικής Πρωτεύουσας.

Οι περισσότερο δυσφημισμένες και επικίνδυνες τότε ακραίες γειτονιές του συνοικισμού, που σκαρφάλωνε αμφιθεατρικά τα βουνόπλαγα των παρυφών του Ταξειμίου, ονομάζονταν Γενί-σεχίρ, Νεάπολη, και αποτελούσαν κατά τα γραφόμενα πάντα του Σκαρλάτου, θέαμα κατά την νύκταν «περιεργείας άξιον» με τα φωταγωγημένα κακόφημά του σπίτια, τα χαμαιτυπεία και καπηλιά, και την οχλοβοή που δημιουργούσε ένας συρφετός «παντοίου γένους, παντοίου είδους και πάσης γλώσσης, διακοπτόμενος νυν μεν υπό της μουσικής και ασμάτων, νυν δε, και τούτο πολύ συχνότερον, υπό κραυγών μεθυσμένων, ή γυναιών αλολυσόντων, ή όπλων πυροποροποιούντων, ενίοτε δε και υπό της τρομερής αναλάμψεως των πυρκαγιών, αι οποίαι συχνά το ανανεούσιν».

Σε ένα τέτοιο χώρο, κοιλάδα που την περιστοιχίζαν παράλληλα απέραντα μποστάνια και ταράδες, κτίστηκε το 1857 το πρώτο εκείνο ξύλινο εκκλησίδιο του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου. Είκοσι χρόνια αργότερα έγινε σκέψη σοβαρή για την ανακαίνισή του, αλλά μόλις το 1894, στην ακμή της Πολίτικης Ρωμοσύνης, πατριαρχεύοντος Νεοφύτου του Η', στη θέση του πένιχρου ναί-

δρίου στους πρόποδες εδώ των Ταταούλων, ορθώθηκε εκ βάθρων ναός μεγαλοπρεπής και περικαλλέστατος με θόλο μολυβδοσκεπαστο και κωδονοστάσια περίτεχνα που σίγουρα εντυπωσίασαν και αυτούς ακόμη τους απέναντι κατοίκους του Σταυροδρομίου, τους περήφανους για τον δικό τους Άγιο Κωνσταντίνο, ναό ενοριακό και κτίσμα περιλαμπρο του 1861, αρχιτεκτόνημα του Κάλφα Καρατζά.

Η οικοδομή της Ευαγγελιστρίας, της οποίας ο θεμέλιος λίθος είχε τεθεί το 1877, διήρκεσε 18 περίπου χρόνια και τα εγκαίνιά της πραγματοποιήθηκαν με κάθε μεγαλοπρέπεια στις 27 Νοεμβρίου του 1894. Για το ιστορικό ας αναφερθεί πως την θεία και ιερά μυσταγωγία είχε τελήσει ο Μητροπολίτης Νικοπόλεως και Πρεβέζης Κωνσταντίνος με συλλειτουργούς τους Δυρραχίου Βησσαρίωνα και Μυρέων Γερμανό. Μαρμάρινη πλάκα, που στέκει πάντα τοποθετημένη στο υπέρθυρο της προσόψεως, αναφέρεται στην φιλότιμη συνδρομή πάντων των ορθόδοξων χριστιανών, ξένων τε και αστών, και των αδελφοτήτων -του Ευαγγελισμού, της Ζωοδόχου Πηγής, του Αγίου Παντελεήμονος και του Αγίου Νικολάου- που συνέδραμαν στην ολοκλήρωση και εξωραϊσμό του έργου, του οποίου αρχιτέκτονας υπήρξε ο πολύς Πετράκης Δ. Μειμαρίδης. Ας είναι η μνήμη τους αιωνία.

Ομιλία του Ιστορικού Κώστα Σταματόπουλου στην Πόλη

Διάλεξη με θέμα "Η τικη Ρωμοσύνη εποχή του Τανζιμάτ" ο γνωστός ιστορικός εκλεκτός συνεργάτης Κώστας Σταματόπουλος Κυριακή 20 Φεβρουαρίου στην Πόλη.

Ο ομιλητής, από την που άρχισε να ασχολείται με την έρευνα γύρω από την Πολίτικη Ελληνική, διένυσε μια πολύ αξιοπρεπή απόσταση και τελικά ολοκληρώσει το "παζλ" φυσικά είναι αυτό όταν πρόκειται για ιστορική μελέτη. Το γεγονός επιβεβαιώνουν εντυπωσιασμένοι εκείνοι οι οποίοι παρακολουθούν τακτικά τις ομιλίες του, σε κάθε μια από τις οποίες ο κύριος Σταματόπουλος παρουσιάζει και νέα στοιχεία ευρήματα της λεπτομερούς και πείσμονος έρευνάς του.

Για την Πόλη, που τα τελευταία χρόνια η πρόσκληση ομιλητών από την Εταιρεία αποτελείσε συνήθη πρακτική, η διάλεξη του Κώστα Σταματόπουλου, υπήρξε ένα (όχι φυσικά κλειστό) κοινωνικό γεγονός. Ο,τι καλύτερο, σε ανθρώπινο, έχει να παρουσιάσει σήμερα η Πόλη, έπρεπε να παρόν στην εκδήλωση διοργάνωσε ο δραστήσιος σύλλογος του Φεβρουαρίου του Φεβρουαρίου μορφή του Οικουμενικού Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου, ο οποίος άκουσε με μεγάλη προσοχή τον ομιλητή έσπευσε να τον συγχαρεί θερμά στο τέλος.

Αξιοσημείωτο γεγονός η παρουσία Τούρκων από το Πανεπιστήμιο της Αγκύρας, οι οποίοι σπουδάζουν Ελληνικά, λόγια στο τμήμα που νώσε και διδάσκει ο Κώστα Μήλας. Ταξίδευσε κά για να ακούσουν στην ιστορία της Πόλης.

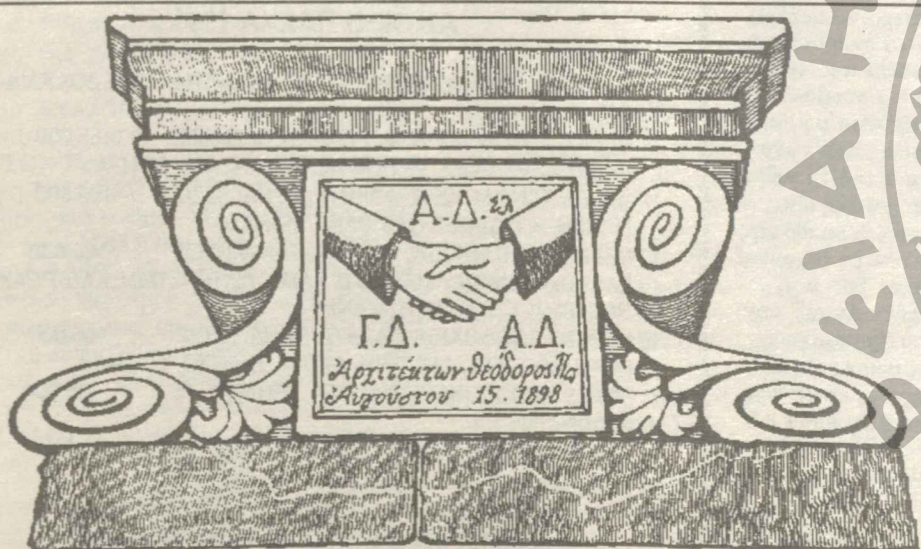
Ας πληροφορηθούν τους αναγνώστες μας εκλεκτός ιστορικός και διδάσκει, από τη του Αμερικανικού Κολλεγίου Φιλοθέης, σειρά μελέτων (15 συνολικά διόρα) στην ιστορία της Πόλης.

Μνημόσυνο για ΤΑΜΑΜΑ

Γεννήθηκε στην Εσθονία Μαύρης Θάλασσας η κόρη του Παπαγιάννη. Το όνομά της ΤΑΜΑΜΑ. Χάθηκε από την οικογένειά της στην εξορία της Σιβηρίας. Ήταν τότε οκτώ χρονών. Εζησε σαν παιδί τουχική οικογένεια με τον πατέρα της Μουσταφά. Το 1917 το όνομα Ραϊφέ. Το 1917 ληψε τις αδελφές της. Πήγαν και ήρθαν όταν άρχισε να τις θάνατος και τα γράμματα.

Η Ταμάμα πέθανε στην Αγκυρα. Το Μνημόσυνο της γίνεται στην Παναγία Σοφία Κυριακή 17 Απριλίου.

A.M.

Εσθονική σε μνημόσυνο κατά την Ευαγγελιστρία. Αμύχας 27.3.993.